

Methelokên
Hezretê Silêman

Civata Kitêba Miqedes
ya yekbûyî

Bêrût
1947

Methelokên Hezretê Silêman

Civata Kitêba Miqedes
ya yekbûyî

Bêrût
1947

Kurdish Proverbs - 3 M - 1947

Printed in Beirut - Lebanon

Civata Kitêba Miqedes ya Êmerîkanî.

Civata Kitêba Miqedes ya brîtanî û biyanî

Bêrût - Qahire - Londre - Nû-York

Methelokên Hezretê Silêman

Ev in methelokên Silêman, kurê Dawûd, qralê Israïlistanê.

- 2 Ji bona hînbûna sehrezayî û rêz û rêzikan û ji bona sehkirina gotinên eqilmendiyê ;
- 3 Ji bona standina dersên çavvekirinê, paktidiliyê û çeyî û rastdiliyê.
- 4 Da ko mirovên adetî bibin fêris û xort bibin eqilmend û çavvekirî.
- 5 Bila eqilmend guh bîde, pê zanîna wî dê bibe bêtir û yê ko zêrek e pê bibe çêtir,
- 6 Da ko ew bikare bigehe mana şîretêkê an mamîkekê û gotina bîreweran û axaftinên di wan seh bike.
- 7 Tîrsa Xwedê destpêka zanîne ye ; yên bêkêr qedrê birewerî û hînbûnê na girin.
- 8 Kurê min, bide pey rêz û rêzîkên bavê xwe û dev ji şîretên deya xwe bermede ;
- 9 Pêkanîna wan ji te re gewher û ji stoyê te re gerdinîyek e.
- 10 Kurê min, çaxa ko gunehkar dikin te ji rê derînin, guh me de wan.

- 11 Heke wan got : were bi me re, em ê bi qesda kuştinê kemînekê deynin pêşîya xelkê, bi dizîka bidin pey bêsûçan û dirêji wan bikin ;
- 12 Bila, em mîna agirê dogehê ê xurt bi wan kevin û weke gora ko miriyan daqurtîne wan daqurtînin ;
- 13 Em dixwazin dest bavêjin talanine hêja û pê malên xwe tejî bikin ;
- 14 Bila, para te jî tê de hebe ; ew talan wê bibe ya me û ya te.
- 15 Kurê min, bi wan re bi rê me keve ; lingê xwe ji şîvereya wan bi şûnda bikişîne ;
- 16 Ji ber ko reya wan digehe xirabiyê û qesda wan a har rijandîna xwîna bêcareyan e.
- 17 Bêfeyde ye avêtina torekê pêş çavên yên ko xwedî per û bask in :
- 18 Ew, xwe bi xwe kemîna datînin pêşîya xwe û çavnêriya rijandîna xwîna xwe dikin
- 19 Dawiya hemî mirovên çavbirçî, ev e ; çavtengî xwediyê xwe winda dike.
- 20 Eqilmendî di nav kûçe û kolonan de ban dike, û di gasinan de bi dengêkî bilind dipeyive ;
- 21 Di derîzana dergehê kelatan de, di nav komên mirovan de gotîna xwe dibêje ; dengê xwe dide bihistin ;

- 22 Gelî bêhişan, heta kengê hon dikin bêhiş bimî-
nin û dilê xwe bi henekan bi gotinine beredayî
şa bikin û heta kengê bodile nefiran li zanîne
bikin ?
- 23 Rûyê xwe bidin min û guh bidin şîretên ko ez
pê li we dişidînim ; ez pendên dil û canê xwe
li we belaw dikim, ezê gotinên xwe ji we re bi-
dim seh kirin...
- 24 Lê, herwekî ez banî we dikim û hon guh na
dine min, û herwekî ez destê xwe didime we
û tu kes vî destî na gire ;
- 25 Ji ber ko hon şîretên min davêjin pişt guhê
xwe û hejî pendên min bi yên ko ez li we di-
şidînim na kin ;
- 26 Ez jî, dema ko hon ê bikevin helaketê, dê bi-
kenim ; ez ê henekê xwe bi we bînim, çaxa ko
tirs û tomet dora we, ê bigire ;
- 27 Dema ko tirs mîna bazorekî bihna we dê biçikî-
ne û kambaxî weke hablisokekî dora we wê bi-
gire û çaxa ko zarî û tengasî zora we dê bibe.
- 28 Hingê, ew ê banî min bikin lê ez li wan vena-
gerfînim ; ew ê li min bigerin lê min peyda na
kin.
- 29 Ji ber ko wan guh ne didan pend û şîretan û ne
dixwestin tirsiyarê Xudayê xwe bibin ;

- 30 Ji ber ko wan hejî şîretên min ne dikirin û bi cezayên ko min pêş wan dikir henekê xwe dianîn ,
- 31 Bila niho fêkiyên emelê xwe bixwin, û bi şîretên xwe ên kirêt têr bibin.
- 32 Serbişkiya bodileyana wan dikuje û xweşiya ehmeqan wan winda dike ;
- 33 Lê, yê ko guh dide min, bi rahetî wê pal bide, di xweşiyê de rojên xwe derbas bike û tirs na keve dilê wî.

Bir 2

Kurê min, heke te guh da gotinên min û bi ya pendên min kir,

- 2 Bi awakî ko bala xwe didî hikmet û şehrezaiyeyê û dilê te bi xeyret û germî bi zêrekiyê bendewar dibe,
- 3 Belê, heke tu banî hikmet û şehrezaiyê dikî û heke dengê te ber bi zêrekiyê ve bilind dibe,
- 4 Heke mîna yên ko li peran digerin, tu li wê digerî û mîna xezîneyekê qedrê wê digirî û didî pey wê,
- 5 Tu ê hingê, ji Xwedê tirsiyar bûn çî ye seh bikî û fêrbûna mezinahiya Xwedê çilo dibe tu ê bizanî.

- 6 Ji ber ko Xwedê hikmet û şehrezaiyê dide û ji devê Wî jîrî û zanîn derdikeve ;
- 7 Ew, dilpakan digihîne serfiraziyê, û mirovên çak dihemîne.
- 8 Û li ser reya rastiye piyê wan dişedîne û şîvereya peyayên xwe ên salih diparêze.
- 9 Welê, tu ê rastî û dilpakî, û heq û edaletê, û riya qenc çî ye wê nas bikî.
- 10 Ji ber ko eqilmendî wê bikeve dilê te û zanin li ber dilê te de, wê şîrîn bibe ;
- 11 Sîretine çak wê te bihemînin û hişê te, te ê biparêze,
- 12 Da ko tu ne kevî ser riya mirovên xerab û ne bî têkilî xelkên gotinxwar û rêwindakirî,
- 13 Yên ko ji reya rastiye derketine û ketine xaçereyine tarî,
- 14 Yên ko bi kirina xirabiyê dilxweş dibin, û bi nefsa ywe a xwar di şahiye de ne,
- 15 Yên ko riya wan xwar e, û dan û standina xwe de jî ne rast in ;
- 16 Da ko tu ji destê jinên xerîba jî xelas bibî yên ko gotinine dilrevîn dibêjin,
- 17 Jina ko dev ji mêrê xwe ye demên ciwaniyê berdaye û gotina ko Xwedê pê her diwan girêdayî bû, ji bîra kiriye ;

- 18 Mala wê jinkê ber bi mirinê ve xwîl dibe û gavên di wê, wê digihîne kortala miriyan.
- 19 Ji yên ko ber bi wê jinkê ve diçin yek jî ve-nagere ve, û êdî ni kare bide ser riya xelas û jiyinê.
- 20 Xwe ragire, da ko tu jî li ser reya mirovên çak bimeşî û ji reya pakdilan dernekeví.
- 21 Ji ber ko mirovên rast li welêt rûnin û yên dil-pak lê bimînin ;
- 22 Lêbelê, yên xirab ji rûyê erdê dê bêne qelandin û yên bêbext wê bêne edimandin.

Bir 3

- Kurê min, qanûnên min ji bîra me ke û pendên min, bila di dilê te de c' h bigirin ;
- 2 Ew ê ji te re jiyîneke dirêj, saline xweş û selametiye bidin.
- 3 Bila, qencî û dilrastî duri te me kevin, tu wan bi sloyê xwe ve girêbide, wan li ser depê dilê te binivisîne.
- 4 Wilo hişê te wê bibe saxelem û tu ê bibî delalê Xwedê û yê dilên xelkê.
- 5 Bi hemî xurtiya dilê xwe, xwe bispêre Xwedê û piştî xwe bi eqilmendiya xwe me şidîne ;

- 6 Her ù her Xwedê bîne bîra xwe, ewê reya te firehtir bike.
- 7 Di pêşiya çavê xwe de, xwe bi eqilmendiya xwe me nepixîne ; ji Xwedê bitirse ù dev ji xirabiyê berde.
- 8 Pê gurçikên te bijûn ù hestiyên te çalak bibin.
- 9 Bi mal ù zadê xwe ê nûgihayî qedrê Xwedê bigire :
- 10 Hingi, enbarên te wê bibin tejî zad ù dexil ù denên te tejî şerab.
- 11 Kurê min, tekdîrên Xwedê kême me bîne ù ji êşandina di Wî dilteng me be ;
- 12 Ji her ko Xwedê weke bav bi kurên xwe dikin, peyayên ko hejî wan dike diêşîne.
- 13 Serbilind e mirovê ko gihaye kikmet ù şehrezaiyê ù yê ko bijîr e....
- 14 Tiştê ko wî pê kar kiriye ji zîv ù peran çêtir e, ù feyda ko jê tê ji ya zêran hêjatir e ;
- 15 Ew, ji mirariyan girantir e ù qîmeta wê ji her tiştên bibeha mezintir e.
- 16 Di aliyê wî ê rastê de jiyîneke dirêj ù yê çepê de dewlemendî ù serfirazî hene.
- 17 Reyên ko di pêşiya wî de ne, yên xweşiyê ne ù hemî şiverayên di wî têr tenahî ù selamet in.
- 18 Ew, ji bona yên ko wê digirin dara jiyîne ye,

- û yên ko wê xurt digirin bi çiqasî bextiyar in-
 19 Ji ber ko Xwedê hîmê dinyayê bi hikmet û şe-
 hrezayiyê daniye û bi eqilmendiyê ezmanan şî-
 dandine ;
 20 Bi hikmeta wî devên kûrahiyan vebûne û ji
 ewran xunav diniquete.
 21 Kurê min, bila ev tiştên he, li pêş çavên te bi-
 mînin tu pê bîrewer û bextiyar bibî.
 22 Ew ê bibin jiyîna giyanê te û zînetên stoyê te.
 23 Tu pê di reya xwe de bi ewleyî bimeşî û piyên
 te li tişteki na kevin.
 24 Heke te xwe dirêj kir, tirs na keve dilê te û ko-
 tu razayî xewa te wê bibe şîrîn.
 25 Êdî, bila tirsê te ne mîne, ne ji tometekê ji
 nişkan ve û ne jî, ji êrîşa peyayên xerab ;
 26 Ji ber ko tu xwe bi Xwedê wê bisitirîni û ew
 ê lingê te ji kemînan biparêze
 27 Heke ji destê te tê, arîkariya hewcedaran bike
 û xwe jê me de paş.
 28 Heke di destê te de heye, bide ; û ji xelkê re
 me bêje îro here û sibe were û ezê bidim te.
 29 Xirabiya kesê ko li ba te rûniştiye me xwaze
 û me de eqlê xwe.
 30 Bê sebeb, li acizkirina kesê ko tu neçeyiya wî
 ne gihaye te, me gere.

- 31 Berberiya zorkeran ne ke û me de ser şopa wan.
- 32 Xwedê ji rêderketiyan dikerihe; lêbelê Ew hevalê dilpaqijan e ;
- 33 Laneta Xwedê di mala peyayên xirab de ye, lê Ew rehma xwe digihîne mala pakdilan ;
- 34 Xwedê tevza xwe bi henekkeran wê bike ; lê Ew ji comerdiya xwe dide belengazan ;
- 35 Para eqilmendan serfirazî ye, û ya ehmeqar şermisari.

Bir 4

- Bibihîsir, kurên min, pendên bavên xwe ; û ta ko fêrî hikmet û zanînê bibin, bala xwe bidinê ;
- 2 Ez şîretine qenc didim we, dev ji pendên min bermedin.
- 3 Ez kurê bavê xwe bûm û kûrê deya xwe ê bîtenê û ê delal
- 4 Wî ez hîn dikirim û digote min : berde, bila gotinên min bikevin dilê te, bide pey şîretên min û tu ê berxurdar bibî.
- 5 Bibe xwediyê zanîn û eqilmendiyê ; gotinên devê min ji bîra me ke û rûyê xwe ji wan bamede.

- 6 Dev ji pendên min bermede, ew ê te bihemînin;
hejî wan bike ew ê te biparêzin
- 7 Ev e destpêka şehrezayiyê : hikmet û zanînê
bikesibîne û bila eqilmendî li ber dilê te, ji her
tiştî şîrîntir bibe.
- 8 Tu wan bilind bigire ; ew ê qedrê te bilind bikin
û heke te ew himbêz kir, ew ê te bigihînin
serfiraziyê :
- 9 Ew. taceke çeleng wê deyne ser serê te û pê
eniya te zînetdar bike.
- 10 Bibihîse, kurê min, gotinên min bide hişê xwe,
pê salên jiyîna te pir û bêtir bibin.
- 11 Ez dikim reya eqilmendiyê pêş te bikim, ez di-
kim te bigihînim şîvereyên rastiyê. .
- 12 Da ko çaxa tu dimeşî gavên xwe bi rastî bavêjî
û heke te baz da bi tu tiştî me kevî.
- 13 Şîretên min xweş bigire, dest ji wan bermede,
wan biparêze ji her ko ew in jiyîna te.
- 14 Me de ser xaçereyên mirovên bêkêr û me keve
ser reya peyayên xerab.
- 15 Berde, bila ew tê de bimeşin, lê tu jê dûr keve
û wêdetir here.
- 16 Ji ber ko wan heke xerabî ne kirin, ni karin
razin û heke peyayek ne xistine erdê xew ji
çavê wan direve ;

- 17 Ew, nanê xirabiyê dixwin û şeraba zorkeriyê vedixwin.
- 18 Lê, şivereya dilpakan mîna ronahiyê dibiriqe û rewşa wê heta nîvê rojê her û her bêtir dibe.
- 19 Lê, reya mirovên xerab qey tarî ye, û ew ni zanin diçin kû û bi çi tiştî wê bikevin.
- 20 Kurê min, bala xwe bide gotinên min, guh bide gotarên di min.
- 21 Ew, bila dûrî çavên te ne bin ; wan di kûrahiya dilê xwe de biparêze.
- 22 Ew, jiyîn e, ji bona yên ko ew peyda kirin ; û ji bona laşê wan xweşî û saxlemî ye,
- 23 Ji her tiştî bêtir guh bide dilê xwe, ji ber ko kaniyên jiyîné jê tên.
- 24 Durûtiyê ji xwe dûr xe û gotinên nemerd ji lêvên xwe bavêje.
- 25 Berde, bila çavên te rast bi rast li pêşiyê binêrin û çermên di wan bikevin ber te.
- 26 Berde, bila piyên te bi serbestî pêş ve bikevin, bêşik wilo berve diçî ;
- 27 Ne ber bi aliyê rastê û ne jî ber bi aliyê çepê ve xwe xwîl me ke û piyê xwe ji xiraban bi guhêre.

Bir 5

- Kurê min, bala xwe bide hikmet û şehreza-
yiya min, û guh bidêre pendên min ;
- 2 Ta ko hînî şîretên qenc bibî û lêvên te zanîne biparêzin.
 - 3 Ji ber ko lêvên jinên xerîba weke dilopên hingivî şîrîn in û devezmanê wan ji nivîşkî nermtir e ;
 - 4 Lê, di dawiyê de mîna micêwer tehl in, û weke şûreki ecemî tûj in
 - 5 Piyên di wan ber bi kortala mirinê dadikevin û gavên di wan digehînin gorinan.
 - 6 Wê, reya jiyîne a rast winda kiriye, gavên di wê sist in û ni zane bi kû ve diçe.
 - 7 Û niho, kurên min, min bibihîsin û dest ji gotinên devêmin me kişînin.
 - 8 Reya xwe jê dûr xe û nizingî deriyê mala wê me be ;
 - 9 Da ko şerefa xwe ji dest ne di û salên jiyîna te me bin para zelamekî xedar ;
 - 10 Ta ko biyanî ji malê te xwe têr ne kin û fêkiyên xahata te me bin para maleke xerîb ;
 - 11 Ta ko di dawiyê de, ji çûna mal û canê xwe axîna me kişîni

- 12 Û me bêjî : çawan min rûyê xwe ji rêz û rêzikan bada û dest ji tenbîhan kişand ?
- 13 Û çawan min guh ne da dengê seydayên xwe û min bala xwe ne da ji yên ko dersa min digotin ?
- 14 Hindik ma bû ko di pêşiya xelk û peyan de, têkilî her xirabiyê bibim.
- 15 Ava sehrinca xwe û ya ko ji bîra te derdikeve vexwe.
- 16 Ma ava kaniya te dibe bikeve erdê xerîba û ya cobarên te di nav kolan û gasinan de biherike?
- 17 Ew, bila ya te be û ne ko biyanî jî bi te re jê parekê bibin.
- 18 Bila kaniya te, ji te re pêrûz be û dilê xwe bi jîna çaxa xortaniya xwe şa bike ;
- 19 Mîna şivineke şîrîn û xezaleke çeleng guhanên di wê, te her têr bikin û dilê te bi hevîniya di wê her mest û serxweş be.
- 20 Kurê min, çire tu hejî jinikeke xerîb bikî û bi maçkirina memikên jinikeke nenas dilşa bibî?
- 21 Reyên ko mirov didin ser, di pêşiya çavên Xwedê de ne û Xwedê li wan miqate dibe.
- 22 Mirovên xirab bi destê emelên xwe ên kirêt dê bêne weqifandin û bi werfîsên gunehên di xwe dê bêne girtin.

23 Ew, ji tunebûna rêz û rêzikan wê bimire û jê tolaziya xwe a gir ; gêj bibe û riya xwe winda bike.

Bir 6

- Kurê min, heke tu kefilê cîranê xwe bûyî, heke te ji bona kesekê gotina xwe dayî,
- 2 Heke tu bi gotina devê xwe pêgirêdayî bûyî, an bi axaftina xwe hatiyî girêdan,
- 3 Cehda xwe bike, kurê min, û xwe xelas bike, ji ber ko tu ketiyî destê xelkê, lezê bi xwe de, nav di wan de û stoyê xwe bifilitîne ;
- 4 Bila xew ne keve çavê te û çavên te ne yin girtin;
- 5 Xwe serbest bike weke xezala ko ji lepê nêçîrvana xwe aza dike, mîna çûkê ko ji destê te yirvana xwe difilitîne.
- 6 Here nik mûriyan, mirovê tiral, li rê û xabata wan binêre û bibe eqilmend.
- 7 Her çend jî mîr, sermiyan û serbendên wan nêne,
- 8 Di havîné de xwarina xwe pêktînin û di dema bênderan de zadê xwe kom dikin.
- 9 Tiralo, heta kengê rakevî ? Tu kengê ji xewa xwe hişyar bibî ?

- 10 Erê, binik din raze, gaveke dî bîponije, bihneke dîn zendên xwe deyne ser hev û du, heta ko bikari bi xew biçî....
- 11 Û belengazî weke peyayekî gerok bi ser te de wê bê û nêz û birçîlî mîna şerûtekî wê dirêjî te bikin.
- 12 Mirovê xirab, mirovê bêkêr dimeşe û devê wî xwar e ;
- 13 Çavên xwe dişkînine û bi pê û tiliyên xwe dipeyive ;
- 14 Di dilê wî de xirabî heye û qesda neçeyiyê dike û xelk bi destê wî pev diçin.
- 15 Ji lewre, helaket bi derbekê lê bikeve û ew bi lez dê bişkê û tu xelasiya wî nî ne.
- 16 Xwedê ji van şeş tiştan dixeyide û nifiran li yê heftan dike :
- 17 Çavên bel, zimanê derewîn, destê ko xwîna bêçareyan direjîne,
- 18 Dilê ko li bêbextiyê digere û piyên ko di qesda karên xerab de xwe dilezînin,
- 19 Şahidê zor yê ko derewan dike û yê ko fesadiyê têxe di nav kek û biran.
- 20 Kurê min, bide pey emrên bavê xwe û dev ji pendên deya xwe bermede.
- 21 Ev bila di dilê te de cih bigirin û bi stoyê te

- ve girêdayî bin.
- 22 Gava tu diçî ew ê rêberiya te bikin, gava tu radikevî ew ê te biparêzin û gava tu hişyar dibî ew ê bi te re baxêvin.
- 23 Ji ber ko tenbî fanûsek e, qanûn ronahiyekek e, û tekdîrên terbiyekirinê reya jiyînê ye :
- 24 Ew ê, te ji jinên xerab biparêzin û ji zimanên wan ên şîrîn bisitirînin.
- 25 Bermede ko spehîtiya wê dilê te birevîne û mekeve dava mujankên di wê.
- 26 Ji derdê qehbikekê mirov dibe hewcedari nanê tisî, û jinikeke zinakar nêçîrvaniya giyanê mirovan ê delal dike.
- 27 Ma dibe ko mirov agir têxe koşa xwe û pê can û cilên wî ne şewitin ?
- 28 Ma kesek dikare bê ko piyên xwe bişewitîne, li ser agirê sor bimeşe ?
- 29 Halê mirovê ko nîzingî jina yekî bûye jî wilo ye, yê ko dest avêtiyê tu caran ji cezayê xelas na be.
- 30 Dizê ko ji birçîna didize bêşûç na yê hesibandin;
- 31 Û heke hatiye girtin, bihayê tistê dizî bi heft qatan jê tête standin û bi ser ve hûr û mûrên mala di wî jî, ji dest diçin.

- 32 Lê yê ko bi jinikekê zinayê dike yekcar bêeql e, û ji xwe yê ko dixwaze xwe winda, bike, wilo dike ;
- 33 Helaket û şermisarî para wî ne, û ew êdî ji rûreşiyê xelas na be.
- 34 Ji ber ko dexis mirovan diqebirîne û ew di dema tolvekirinê de bêrebim dibin ;
- 35 Ew, êdî li zêr û zîvan na nêre û bi çiqasî bê tir jî bikî ; qîma xwe pê na yê ne, doz û dehwa xwe dike.

Bir 7

- Kurê min, qedrê gotinên min bigire û bala xwe bide pendên min.
- 2 Bide pey pendên min, tu pê berxurdar bibî û pendên min bila bibin bîbokên çavên te.
- 3 Tu wan bi tiliyên xwe ve girêbide û wan li ser depên dilê xwe binivîse.
- 4 Ji şehrezayiyê re bibêje : tu xwişkê min î, û bila bîrewerî bibe hevala te,
- 5 Da ko tu ji jina xerîba bête parastin, ji jinikekê ko gotinên wê tamşîrin in.
- 6 Ez li pêşiya pencera mala xwe de bûm û min ji derabê mêze dikir.

- 7 Di nav serseman de, der nav xortan, çavê min bi lawikekî bêhiş ket.
- 8 Yê ko di kolanê re derbaz dibû, nizingî quncika ko lê yek ji wan jinên xerîban sekî, bû û rûyê xwe dida ber bi xaniyê wê ve û hêdî, hêdî diçû ;
- 9 Êvar bû, dema hîngurî, di nav şevê de, der nav tarîtiyê.
- 10 Ū binêr ; jinikeke ko dilê wê têr zexel û mîna qehbikan cil li xwe kirî bû, nizingî lê kir.
- 11 Jinikeke devtejiçotî û riswa û ya ko piyên di wê ni karin li mal bimînin ;
- 12 Bihnek di nav kûçe û kolanan de, gavek dergasinan, û di nizingî bemî guşeyan de çavnêriyê dikir.
- 13 Wê ew girt, û maçî kir û bê ar jê re got .
- 14 Min nezrek kiri bû, û îro min ev anî, çih.
- 15 Ji ber vê yekê, ez ji mal derketim û hatim pêrgîna te, ji bona dîtina rûyê te û min tu peyda kirî.
- 16 Min textê xwe kok kir, bi mêzer û mexfûrên Misrê yên çeleng ;
- 17 Min nivîna xwe bi od û zimûrs û darçînê bihindar kir.
- 18 Were, em heta rojhelatî bi hevîné serxweş bi-

- bin û di nav kêfxweşiyê de, dilê xwe sar bikin.
- 19 Herwekî mêrê min ne li mal e û çûye derekî dût.
- 20 Xurcikeke peran bi xwe re biriye, ne niho, lê ko heyva nû derket wê vegere mala xwe.
- 21 Wê bi gotinên xwe ew xapand û bi lêvên xwe ên tamşîrîn ew kişand.
- 22 Ji nişka ve lawik ket pey wê, mîna gayekî ko diçe şerjêkirinê, weke dînekî ko diçe êşandinê.
- 23 Heta çaxa ko tîrek di kezeba wî re derbaz bibe, mîna çûkekî ko xwe dawêje torê, û bê ko bi-hese ko pê jiyîna xwe datîne.
- 24 Û niho, kurên min, min bibihîsin û guh bidin gotinên devê min.
- 25 Bila, dilê te, meyildariya xaçereya jinikeke wîlome ke; li ser şopên di wê reya xwe wînda me ke.
- 26 Zehf in yên ko bi destê wê brîndar bûne; komek e yên ko bi destê wê hatine xeniqandin.
- 27 Reya mirinê di mala wê re dibore û mirov jê dadikeve kortala miriyau.

Bir 8

Ma eqilmendî ban na ke, û şehrezayî bi dengêkî bilind na peyive ?

- 2 Ew li ser rê û di nav kûçe û kolanan de rawestiyaye ;
- 3 Li pêşiya dergehane, li devê bajêr ban dike û dibêje :
- 4 Mirovino, ez banî we dikim, qîr qîra min ji bona kurê insana ye.
- 5 Peyayên gêj, çavê xwe vekin, û yên bêhiş, hînî eqilmendiyê bibin.
- 6 Guh bidin, ji ber ko tiştine mezin dikim bibêjim û lêvên min vedibin da ko dersa rastiye pêş we bikim.
- 7 Ji ber ko devê min divê rastiye bêje û ji kufirê xwe bide paş ;
- 8 Gotinên devê min hemî rast in, û di nav wan de tiştê kirêt û nedirist nî ne ;
- 9 Mana gotinên min ji bona eqilmendan vekiriye û rast in ; ji bona yên ko zanîn seh kirine.
- 10 Qedrê pendên min ji zîv û peran çêtir bigirin û bizanin ko zêrê hêjatir di zanîne de ye ;
- 11 Ji ber ko eqilmendî ji mirariyan hêjatir e, û qîmeta wê ji her tiştên xwedîbiha girantir e.
- 12 Min, eqilmendî û şehrezayî ji xwe re kiriye xênî û dizanim şîretine rind bidim.
- 13 Tîrsa Xwedê, ji xirabiyê nefirîn e ; çavbelî û pozbilindî reya neçeyiyê ye, û ez neyarê devê

- xwar û derewîn im..
- 14 Pend û zêrekî yên min in ; tevdir û xurtî destê min de ne.
 - 15 Mîr bi min hikmê xwe dajon û hakim jî emrên xwe yên li gora edaletê didin ;
 - 16 Bi min sermiyan, mezin û hemî serekên cihanê karê xwe digerînin.
 - 17 Ez, hejî yên ko ji min hez dikin, dikim ; û yên ko li min digerin min peyda dikin.
 - 18 Dewlemendî û serfirazî li nik min in ; malên payedar û edalet.
 - 19 Fêkiyên di min ji zêrê zer çêtir in ; û hatinên di min ji zîvê pak bikêrhatîtir in.
 - 20 Ez li ser reya edaletê dimeşim ; li nav şîvereyên rastiye ;
 - 21 Ji bona dayîna xweşiyê ji yên re ko hejî min dikin û ji bon tejkirina gencîneyên di wan.
 - 22 Xwedê di destpêkê de ez xuliqandim, ji çîredestiyên wî ên kevintir jî, berîtir û pêşdetir.
 - 23 Ez hatime afirandin ji payedariyê û wê da, berî xuliqandina erdê.
 - 24 Ez za me dema ko hêj tu kortal tu ne bû û tu kaniyên têr av.
 - 25 Beriya ko çiyar cihê xwe de qahim bibin û beriya ko gir hebûn ; ez hatime heyînê ;

- 26 Wî hêj erd û tiştên ko li ser wan e û destpêka ax û çîyan ava ne kiri bû.
- 27 Gava wî ezmanan pêkdianî ez lê bûm, gava ko li ser rûyê kortala xîzek dikişand ;
- 28 Çaxa ko Wî ewir li ezmanan dida sekinandin û kaniyên kûrabîyan dixurtandin ;
- 29 Gava Wî sînorên behran datanî, ta ko avên di wan derbazî qeraxên axê ne bin, û çaxa binyadên erdê qahim dikirin ;
- 30 Ez li ha wî hostekar bûm, min bihna Wî vedikir û ez li ber dilê Wî şîrîn bûm û min di pêşîya wî de dileyist û ez pê şa dibûm ;
- 31 Ez li ser erdê Wî bihnvekirî dibûm û di nav zaroyên insana de kêfa min dihat.
- 32 Nexwe, kurên min, guh bidin min ; bextiyar in yên ko didin ser reya min....
- 33 Bibihîsin, fêrî pendên min bibin da ko bîrewer bibin û wan ma vêjin piştguhê xwe.
- 34 Bextiyar e mirovê ko min dibihîse, û hero çav-nêriya deriyê mala min dike û lê nobetdar e...
- 35 Lewma, yê ko min peyda dike, jiyîné peyda dike û digehe dilovaniya Xwedê.
- 36 Lê yê ko bi min kêmaniyê dike, canê xwe diêşîne ; û heçî yên ko ji min dinefirin, hejî mirinê dikin.

Bir 9

Eqilmendî mala xwe ava kiriye û heft stûnên xwe danîne.

- 2 Qurbana xwe şerjêkiriye, şeraba xwe aniye pêş û sifra xwe daniye.
- 3 Navmaliya xwe rêkiriye, Ew di cibên bajêr ên bilind de han dikan :
- 4 Yê ko bodile ye bila bê vir... ew ji yên sersem re dibêje ;
- 5 Werin, ji nanê min bixwin, û ji şeraba ko hatîye danîn vexwin ;
- 6 Dev ji ehmeqiyê berdin û honê tama jiyîné wê bizanin ; û li ser reya hişyariyê bimeşin...
- 7 Yê ko dixwaze tevzakeran fêr bike şermisar dibe û yê ko dildike mirovekî xerab çak bike, pê kêmqedir dibe.
- 8 Tevzekeran me êşîne, ew ê nefiran li te bike ; bîrewerekî biêşîne, ew ê hejî te bike.
- 9 Ji eqilmendekî re bide, ew ê hêj eqilmendtir bibe ; dilpakekî hin bike, ew ê hêj zanatir bibe.
- 10 Destpêka zanîné tirsê Xwedê ye, û zanîna ewlivan eqilmendî ye.
- 11 Bi min, rojên jiyîna te zehftir û salên emrê te bêtir bibin.

- 12 Heke tu eqilmend î, eqilmendî xwe yî ; û heke tu tevezaker î tu ê xwe bi xwe barê xwe hilgirî.
- 13 Dînitî jinikeke devtejiçotin e, sersemek e û bi tu tişî ni zane.
- 14 Di devê deriyê mala xwe de, li ser kursiyekê rûniştiye an di cihên şaristanî ên bilind de rawestiyaye û ;
- 15 Banî xelkê dike yên ko rast bi rast li ser reya xwe dimeşin û dibêje wan :
- 16 Yê ko ehmeq e, bila bê hir û ji serseman re dibêje :
- 17 Avên diziyê şîrîn in û nanê ko veşartî têtexwarin tamdar e...
- 18 Lê, yê ko guhdide wê ni zane ko mirî lê kom bûne û vexwendiyên di wê dibin ehlê nevala gorinan.

Bir 10

Methelokên Hezretê Silêman.

Kurikekî hişyar şabûniya bavê xwe, lê lawikekî sersem kedera dilê deya xwe ye.

- 2 Xezîneyên xirabiyê bikêr na yên, lê edalet ji mirinê xelas dike.
- 3 Xwedê bernade ko canê paktilekî ji birçitiyê

- biêşe, lê çavtengiya timakaran vedigerîne ve.
- 4 Destê sist belengaz dike ; lê destê xebatkeran dewlemendiyê tine.
 - 5 Yê ko havînê kom dike şehreza ye : lê yê ko di dema bânderan de radikeve rûyê bavê xwe reş dike.
 - 6 Li ser serê dilpakan bereket heyê ; lê zorkerî rûyê xwediyê xwe wê reş bike.
 - 7 Navê dilpakan bi xêr têne gotin ; lê navê peyayên xirab dirizin.
 - 8 Yê ko ji dil hişyar e, bi ya pendan dike ; lê yê ko bi lêvên xwe ni kare wê bikeve perîşaniyê.
 - 9 Yê ko rast dimeşe bi ewleyî diçe ; lê yê ko di-de ser reya xwar lête nas kirin.
 - 10 Yê ke çavan dişkîniye û bi çavan dileyize dibe sebaba xirabiyê ; lê yê ko bi lêvên xwe ni kare wê bikeve perîşaniyê.
 - 11 Devê adilan kaniya jiyînê ye, lê zorkerî rûyê xwediyê xwe wê reş bike.
 - 12 Kî nav di pevçûnê dide ; lê qencî hemî sûçan vedîşêre.
 - 13 Eqilmendî li ser lêvên peyayên bijîr peyda di-be ; lê çê ji bona piştî mirovên bêxeyr e
 - 14 Eqilmend zanîne kom dikin ; lê devê sefîhan dikevin helaketê.

- 15 Malê dewlemendan kelatê wan e ; û perişaniya feqîran, ji belengaziya wan e.
- 16 Malê paktîlan ji bona debara jiyînê ye ; û yê xiraban ji bona kirîna gunehan.
- 17 Yê ko bi ya pendan dike xwe dide reya jivînê; lê yê ko guhnade tenbîlan, reya xwe şaş dike.
- 18 Lêvên derewîn kînê vedişêrin. û yê ko paşgotîniyê dike sersemek e.
- 19 Li cihê ko pir gotin heye, tê de guneh jî heye; lê yê ko lêvên xwe digire şehreza ye
- 20 Zimanê dilpakan zîvekî bijarte ye ; lê dilê bêkêran kêmeyar e.
- 21 Gotinên eqilmendan rêber ya zehf mirovan di-kin ; û bodile ji tunebûna equlan dimirin.
- 22 Rehma Xwedê bê renc û zehmet dewlemend dike
- 23 Ji bona bêhişekî xirabî kirin, weke leyistokek e ; lê tevdira mirovan eqilmendî ye.
- 24 Tîştê ko mirovê xerab jê ditirse tê serê wî ; û tîştên ko mirovên dilpak dixwazin dikeve destê wan.
- 25 Mîna bablîsokekê mirovê xerab jî dibore, winda dibe ; lêbelê hîmên paktîlan payedar in
- 26 Herwekî sihik li dirana û dû li çavan dike ; qa-sidê tiral jî li peyayê ko ew rêkiriye dike.

- 27 Tirsaxwedê rojên jiyîné bêtir dikin ; lê salên mirovên xerab tene kurttir kirin.
- 28 Hêviya dilpakan wê bibe şabûniyek ; lê ya mirovên xerab tu ber na de.
- 29 Reya Xwedê ji bona dilpakan asêgehek e ; lê ji bona paleyên fesadiyê helaketek.
- 30 Peyê dilpakan li kevirê jî ne keve ; lê mirovên xerab li welêt na minin.
- 31 Devê dilpakan şehrezayiyê belav dikin, lê zimanê mirovê xwar dê bête birîn.
- 32 Lêvên dilpakan hêja çî ye nas dikin ; lê yên mirovên xerab têrfesadî ne.

Bir 11

- Xwedê ji şehîna hîledar dikerihe, lê mîzaneke rast li ber dilê Wî şîrîn e.
- 2 Li cihê ko pozblindî heye, şermisarî jî heye ; lê eqilmendî para mirovên nefisbiçûk e.
- 3 Namûsa dilpakan rêberiya wan dike ; lê hileyên bêbextan wan diçihîne perîşaniyê.
- 4 Roja xezebê de, dewlemendî bikêr na yê ; lê dilpakî ji mirîné xelas dike.
- 5 Dilpakiya mirovên çak reya wan ava dike, lê yê xerab pê xerabiya xwe wînda dibin.

- 6 Edaleta dilpakan wan xelas dike ; lê mirovên xerab pê xerabiya xwe winda bibin.
- 7 Gava mirovê xerab dimire hêviya wî pûç dibe ; hêviya zorkeran jî wê pûç derkeve.
- 8 Dilpak ji tengiyê xelas bibin û mirovên xerab dê bikevin şûna wan.
- 9 Mirovê bêdîn bi zimanê xwe cîranê xwe têxe helaketê ; lê mirovên dilpak bi zanîne jê xelas dibin.
- 10 Ko dilpak bextiyar in, ehlê bajêr pê şa dibin û ko mirovên xerab perîşan dibin, ji xelkê qîrînen şahiyê radibin.
- 11 Bi rindiya mirovên qenc qedrê bajêr bilind dibe ; lê bi devên peyayên pîs şaristan dikeve zîvariyê.
- 12 Yê ko mirovên din heqîr dibîne sersemek e ; lê mirovekî eqilmend deyin na ke.
- 13 Yê ko paşgotiniya xelkê dike, veşartiyên eşkere dike ; lê yê ko xwedî dilekî pak e, nependiyên li cem xwe dihêle.
- 14 Gava pend û debarîne çak nî ne mîlet dikeve, felata mîletekî di piraniya şîretkeran de ye.
- 15 Yê ko kefil dibe, dikeve tengiyê ; lê yê ko xwe jê dide paş, ewle û rahetser e.

- 16 Jinikeke delal serbilind dibe ; û mirovên xurt dewlemend dibin.
- 17 Mirovê baş qencyê digihîne giyanê xwe ; lê peyayê xedar canê xwe têxe ezabê.
- 18 Karê mirovê xirab ê derewîn e ; lê yê ko tovê edaletê direşîne bi rastî kar dike.
- 19 Edalet digihîne jiyînê ; lê yê ko dide pey xerabiyê mirinê peyda dike.
- 20 Xwedê ji mirovên dilxwar dikeribe ; lê yên ko dilrast in li ber dilê Wî şîrîn in.
- 21 Bê guman e ko mirovê xerab bê ceza na mîne, lê çêliyên dilpakan dê bêne xelas kirin.
- 22 Xelekekî zêr di pozê berazekê de ; ev e jinikeke spehî lê bêhiş.
- 23 Daxwaza dilpakan bitenê qencî ye ; lê peyayên nebaş çavnêriya xirabiyê dikin.
- 24 Hin belav dikin û hêj dewlemendtir dibin û hinên din destgirtî ne û herûher belengaztir dibin.
- 25 Canê comerd wê qelew bibe ; yê ko avê dide jê re av dê bête dayin.
- 26 Yê ko bi qesda karekî zêde genimê xwe ji dest na de : xelk lanetan lê dikin ; lê bereket digebe mirovê ko wî difiroşe.
- 27 Yê ko li qencyê digere, qencî digebe wî ; lê

- yê ko li xirabiyê digere lê dikeve.
- 28 Yê ko pişta xwe bi dewlemendiyê xurt dike;
wê perîşan bibe ; lê mirovên dilpak mîna pê-
lên daran şîr dibin.
- 29 Yê ko rahetiya mala xwe direvîne, wê paleyîya
bê bike ; û bêhiş dê bibin hêstîrên eqilmendan.
- 30 Fêkiyê dilpakan dareke jiyînê ye ; û mirovên
şehreza delalê dilê xelkê ne.
- 31 Nexwe, heke mirovê dilpak divê li dinyayê
ezabê bibîne ; gelo halê zalim û gunehkaran
wê çito bibe ?

Bir 12

- Yê ko hejî rîz û rîzîkan dike ji zanîne hez dike ;
lê yê ko ji êşa fêrbûnê direve bêhişek e.
- 2 Mirovê qenc digehe qenciya Xwedê ; lê mirovê
xerab bi destê xwe mala xwe xira dike
- 3 Mirov bi xirabiyê xurt na be, lê rayê dilpakan
tu cara nayê hejandin.
- 4 Jinikeke pakdamen tacê serê mêrê xwe ye ; lê
ya xirab mîna edaba hestiyên di wî ne.
- 5 Fîkr û ramanên pakdilan heq in ; lê qesdên mi-
rovên xerab hîle ne.
- 6 Peyivên neçeyan kemîn in ; ji bono rijandina

- xwîné ; lê devê mirovên rast xelas û felat e
- 7 Mirovên xirab dê bêne xistin erdê û winda bibin û xaniyê dilpakan weke xwe bimînin.
- 8 Hêjabûna mirovan li gora eqilmendiya wan e ; lê yê dilfesad bêqedr in.
- 9 Çêtir e ko mirov halê xwe bizane û xulamêkî wî hebe ; û ne ko xwe binepixîne û hewcedarî perçekekî nan be.
- 10 Mirovê dilpak çavê heywanê xwe dihemîne ; lê dilê mirovê neçak bixwe xedar in.
- 11 Yê ko erdê xwe cot dike têr nan dixwe ; lê yê ko dide pey karên pûç ne tu kes e.
- 12 Daxwaza mirovên xirab her xirabî ye ; lê rayê salihan berxurdar dibe.
- 13 Mirovê nebaş dikeve delhika gotinên xwe ên xerab ; lê yê dilpak xwe ji tengiyê xelas dike.
- 14 Bi fêkiyên dev û lêvan zehf qencî digehe mirovan û kedê her destekî li gora xebata wî ye.
- 15 Bodile reya xwe rast dihesibîne ; lê ko gulîdide şiretan bîrewer e.
- 16 Bêhiş erna xwe di cih de xuyanî dike ; lê yê ko heqaretekê vedişêre eqilmend e.
- 17 Yê rastdil rastiye bi serbestiyê dibêje ; şahidê derewîn bi gotina xwe xelkê dixapîne.
- 18 Yê ko bêtebat dipeyive ; mîna şûrekî brîndar

- dike ; lê zimanê eqilmendan dermanê dilan e,
 19 Devê rastbêj her payedar e ; lê jiyîna zimanê derewîn kurt e.
- 20 Hîlebazî di dilê mirovên xerab de ye,yên ko neçeyiyê didin eqlê xwe ; û şabûnî para mirova ye ko pendê lihevhatinê didin.
- 21 Tu xirabî na gihe pakdilan ; lê serê mirovên nerind ji belayê xelas na bin.
- 22 Xwedê ji devên derewîn dikerihe ; lê yên ko rastiyê dikin dilovaniya Wî de ne.
- 23 Mirovê eqilmend şebrezayiya xwe vedişêre ; lê dîn dîntiya xwe pêş xelkê didin.
- 24 Destê xebatker sermiyanîyê wê bike ; lê para destê tiral xulamîî ye.
- 25 Derdê dilan mirovan dihelikînin, lê gotineke xweş şa dike.
- 26 Mirovê baş rêke çak şanî hevalê xwe dike ; lê reya neçeyan wan şaş dike.
- 27 Mirovê tiral nêçîra xwe jî na qelîne ; lê xezîneya mirovan ya hêja xwe tevdan e.
- 28 Di reya rastiyê de jiyîn heye ; û li ser vê şîvêreyê de mirin nîne.

Bir 13

Kurikekî hişyar guhdide pendên bavê xwe ; lê yê tevizker guh na de tekdîran.

- 2 Ji gotinên devê xwe ên rind mirov qencyê dibîne ; lê çavê nerindan di xirabiyê de ye.
- 3 Yê ko bala xwe dide gotinên devê xwe , pê canê xwe diparêze, lê para devteji û gotinlezan helaket e.
- 4 Mirovê tiral ji xwe re daxwazan dike, lê destvala ye, lê mirovê xebatker wê têr bibe.
- 5 Pakdil ji gotinên derewîn dinefirin ; mirovên xirab xwe pê pîs dikin û şermisar dibin.
- 6 Pakdilî bêsûçan diparêze ; lê xirabî gunehkaran perîşan dike.
- 7 Hin belengaziya xwe de, dewlemend in ; û hin dewlemendiya xwe de, belengaz in.
- 8 Mirov bi dewlemendiya xwe dikare canê xwe xelas bike ; lê mirovê belengaz guh na de tek-dîran.
- 9 Çiraya pakdilan bi şewq ronî dide ; lê fanûsê mirovên xerab ditemire.
- 10 Di nav nefismezinan de her xirûcir e ; lêbelê eqilmendî para yên e ko gulî didin şîretan.
- 11 Malê bê rê komkirî her wê kêmtir bibe; lê karê xebatê hin bi hin bêtir dibe.
- 12 Bi hêviya ko na çê serî û bi şûnda dimîne dil têşe ; lê ko tiştê dilxwestî kete dest ; ev dareke jiyîné ye.

- 13 Yê ko guh na de gotinan xwe davêje xirabiyê ;
lê yê ko qedrê pendan digire qencyê dibîne.
- 14 Dersa eqilmendan kaniyeke jiyfnê ye ; û mirov
xwe pê ji kemînên mirinê xelas dike.
- 15 Hişeke şehreza xwediye xwe çeleng dike ; lê re-
ya peyayên bêbext asê ye.
- 16 Mirovekî birewer her liştî bi tedbîr çêdike ; lê
peyayên bêhiş bêeqliya xwe pêş xelkê dikan.
- 17 Qasidekî xerab dikeve perîşaniyê ; lê yê çak
dermana tîne.
- 18 Yê ko guh na de şîretan para wî belengazî û
perîşanî ye ; û yê ko bala xwe dide ders û tek-
dîran digehe serbilindahiyê.
- 19 Dilxwaza çêbuyî li dil şîrîn • ; lê ji xerabiyê
dûrçûn bêhişan diqehirîne.
- 20 Yê ko diçe ba eqilmendan dibê eqilmend ; lê yê
ko hevaltiya dînan dike dikeve perîşaniyê.
- 21 Helaket dide pey gunehkaran ; lê bextiyarî wê ;
bibe para pakdilan.
- 22 Mirovê çak mîratê dihêle law û neviyên xwe ;
lê dewlemendiya guneh karandê bibin para ci-
wanmêran.
- 23 Zeviyên belengazan dibin têr zad û dexl ; lê
hin, ji ber emelên xwe ên neheq perîşan dibin.
- 24 Yê ko kurê xwe na êşîne wî na hebîne ; yê ko

dixwaze lawê xwe bikenîne wî diêşîne.

- 25 Dilpak ev e ko çavê wî têr dibe ; zikê peyayên xirab têrbûn çî ye nas na ke.

Bir 14

- Jinên bîrewer mala xwe ava dikan ; lê jinên xirab xwe bi xwe mala xwê hildiweşînin.
- 2 Yê ko li ser reya rastiye dimeşe tirsiyarê Xudayê xwe ye ; lê yê ko dikeve ser reya xwar Wî kê m dibîne.
- 3 Heçî dîn bi pozbilindî xeber didin ; lê yê eqilmend devê xwe digirin.
- 4 Li cihê ko ga nî ne afir paqij dimîne ; lê zadê baş bi xurtiya gê çêdibe.
- 5 Şahidê rast derewan na ke ; lê şahidê zor derewine bêar dibêje.
- 6 Tevizker û qeşmer li eqilmendiyê digerin lê wê peyda na kin ; ji bona bîreweran têgehiştin rahet e.
- 7 Ji bêhişan dût bikeve : tu ji wan hînî tu tiştî na bî .
- 8 Şehrezaiya mirovekî zêrek ev e ko reya xwe rast dibijêre ; lê dînîtiya serseman hîlebazîya wan e.

- 9 Dîn henekê xwe bi gunehan dikin ; heçî qencî û keremkarî di nav eqilmendan de rûniştiye.
- 10 Dil xem û kederên xwe nas dike û biyaniyek nî kare têkilî şabûniya wî bibe.
- 11 Mala nerindan dê bête hilweşandin ; lê holikê paktîlan ava dibe.
- 12 Carna reyek ji yekî re rast xuyanî dike ; lê heye ; ko ev reya mirinê ye.
- 13 Di nav kêniyê de jî dil dikare brîndar bibe ; û şabûnî dikare bigehe xem û kederan.
- 14 Dilê xapandî tîrî reya xwe a şaş dibe ; mirovê çak bi tiştê ko di wî de ye tîr dibe.
- 15 Mirovê hissivîk bi her tiştê ko dibihîse bawerîya xwe tîne ; lê yê hişyar bala xwe dide gavên xwe.
- 16 Yekî eqilmend hisaban dike û ji xerabiyê xwe dide paş û heçî bêbiş pozbilind e û ji xwe razî ye.
- 17 Ye ko zû dienire bêeqilîtiyê dike ; û ji hîlebazan xelk dixeyidin.
- 18 Dîniyî para ehmeqa ye ; û mirovên bi tedbîr zanîyê dikin zerzenga serê xwe.
- 19 Peyayên xirab di pêşiya mirovên baş de xwe nizm dikin ; herwekî zelumên qesdxirab di pêşiya paktîlan de...

- 20 Rûyê belengazekî ji hevalê wî re jî sar e ; lê dostên dewlemendan zehf in.
- 21 Yê ko mirovên din kêmf xwe dibîne gunehekê dike; lê bextiyar e mirovê ko dilê wî xema belengazan dikişîne.
- 22 Ma yên ko xirabiyê didin eqlê xwe reya xwe şaş na kin ? Lê yên ko qencyê didin eqlê xwe rastî û dilovaniyê bibinin.
- 23 Li cihê ko xebat heye qwît heye ; lê gotinên beredayî digihînin zîvariye.
- 24 Dewlemendî ji bona eqilmendan tacek e ; dîni-tiya serseman her dîniye.
- 25 Şahidê rast canê xelkê xelas dike ; lê şahidê zor wan dixapîne.
- 26 Yê ko ji Xwedê ditirse di kelateke qaim de pal daye ; û çêliyên di wî jî oê bêne hemandin.
- 27 Tirsaxwedê kaniyeke jiyîne ye ; û ew xelkê ji dawa mirinê dide zivirandin paš.
- 28 Boşahiya miletekî serbilindahiya Mîr e ; lê li welatê ko xelk lê kêmf in Mîr perîşan dibe.
- 29 Yê ko di xeyda xwe de nerm û giran e, şeb-reza ye ; lê yê ko tê de xwe dilezîne, ehmeqiya xwe şanî xelke dide.
- 30 Dilekf rast jiyîna bedenê ye ; lê hesûdf di hes-tiyan de edabek e.
- 31 Mirovê ko belengazekî diêşîne, pê qedrê yê ko

- wî xuliqandiye dişkînîne ; lê yê ko dilê fe-qîrekî xweş dîkê, pê qedrê Xwedê mezin digire.
- 32 Mirovê neçak bi destê xirabiya xwe tête xistin erdê ; lê bihna yê dilpak di mirinê de jî vedibe.
- 33 Di dilê bîreweran de eqilmendî pal dide : û tiştê ko di dilê netukesan de ye ; xwe xuyanî dîkê.
- 34 Edalet payeya nijadan bilind dîkê ; lê guneh malxirabiya xelkê ye
- 35 Qenciya Mîr digêhe xulamê xwe ê bitevdîr û erna wî jî yên re ; ko rê didin şermisariyê.

Bir 15

- Bi bersîveke nerm erin disekine ; lê bi gotineke hişk xeyid germtir dibe.
- 2 Zimanê eqilmendiyê şîrîniyê dide zanînê ; lê devê ehmeqan dînîtiyê belav dikin.
- 3 Çavê Xwedê li her derî ye, û Ew li mirovên qenc û neqenc dinêre.
- 4 Zimanekî şîrîn dara jiyînê ye ; lê zimanê derewîn êşa dila ye.
- 5 Bodile rêz û rêzikên bavê xwe kêmfî xwe dibîne ; lê yê ko guh dide pend û tekdîran, wê bîrewer bibe.

- 6 Di mala dilpakan de boşîyeke mezin heye ; lê karê neçeyan têr zehmet e.
- 7 Lêvên eqilmendan zanîné belav dikin ; lê dilê dînokan nerast e.
- 8 Xwedê ji qurbana nerindan dikerihe ; lê hêviya dilpakan li ber dilê Wî şîrîn in.
- 9 Xwedê ji reya neçeyan dikerihe ; lê hejî mirovan dike yên ko didin ser reya rastî û edaletê.
- 10 Yê ko ji rê derdikeve bi xurtî tete lêşandin ; lê yê ko pê qail na bin divê bîmirin ;
- 11 Û ne dilê mirovan ; lêbelê dojah û kortala mirinê jê re vekirî ne
- 12 Tevzaker ji pend û tekdîran direve û nîzingî eqilmendan na be.
- 13 Bi dilekî şa rû ronak dibe ; lê gava dil hiznî ye can dişkê.
- 14 Dilekî hişyar li zanîné digere ; lê devê serserman ji bêeqliyê hez dikin.
- 15 Hemî rojên bextreşekî ne baş in ; lê dilekî razî dewleteke payedar e.
- 16 Hindik, lê bi tîrsa Xwedê ; çêtir e ji xezîneyeke bi teq û req a mezin.
- 17 Çêtir e xwarina firaxeke giya bi dilpêkî ji ya gayakî qelew ; bi dexts û dilreşî.
- 18 Erno, rê dide pevçûnê ; lê yê hêdixezeb xelkê

li hev tîne.

- 19 Reya tiralan têr stirî ye ; lê yê dilpakan rast û biservehatî ye.
- 20 Kurikekî aqil şahiya dilê bavê xwe ye ; û mirovekî nekes rûreşiya deya xwe ye.
- 21 Dînîtî ji bona ehmeqan şabûniyek e ; lê mirovekî eqilmend dide ser reya rastiye.
- 22 Li cihê ko şîret nî ne qesd û daxwaz pûç dibin ; lê ko şîretker lê ne ; qesd û dilxwaz diçin serî.
- 23 Beisîveke xweş xwediyê xwe şa dike ; û bi çi qasî hêja ye gotina ko di reya xwe de hatiye gotin.
- 24 Ji bona eqilmendan reya jiyînê ber bi jor ve diçe ; û ew pê ji erdê mirinê yê ko li jêr e, têne veqetandin.
- 25 Xwedê mala nefismezinan dê hilweşîne ; lê sfînorên jinebiyan qaîm dike.
- 26 Xwedê ji fikr û ramanên xirab dikerihe ; lê gotinên pak û delal jê re xweş tî.
- 27 Çavbirçî mala xwe têxe teşxelan, lê yê ko ji diyariyan hez na ke ; ew ê berxurdar bibe.
- 28 Dilê bîreweran dide eqlê xwe, çi divê bêje ; lê devê nekesan xirabiyê belav dikin.
- 29 Xwedê dûrî nekesan dibe ; lê guh dide dirût û diayê camêran.

- 30 Bi tiştê ko çav dicibîne dil şa dibe ; û bi xebereke xweş hestî zexim dibin.
- 31 Yê ko guh dide tenbî û tekdîrên jiyînê, di nav eqilmendan de wê rûne.
- 32 Yê ko guh na de pend û tekdîrên jiyînê; xwîniyê canê xwe ye ; lê yê ko bala xwe dide wan dibe zêrek.
- 33 Tirsa Xwedê hînî eqilmendiyê dike ; û pey nefispiçûkahiyê mezinabî tê.

Bir 16

- Mirov daxwazên xwe dide eqlê xwe ; lê cihaba ko ziman divê bidiyê, ji aliyê Xwedê ve ye.
- 2 Ji her yekî re reya wî xweş û pak dixuye ; lê yê ko canan têxe şihînê Xwedê ye.
- 3 Karên xwe bispêre Xwedê û daxwazên te çêdibin.
- 4 Her tiştê ko Xwedê kiriye bi qesdekê ye ; mirovê xirab jî ji bona roja helaketê...
- 5 Xwedê ji dilê xirayî dienire û e ew bê ceza namîne.
- 6 Bi bext û qencî fesadî tête veşartin û bi tirsaxwedê mirov ji xirabiyê xwe dide alîkî.
- 7 Gava Xwedê ji reya yekî razî ye ; dijminên di

wî ji jê dilxweş dibin.

- 8 Hindik bi rastî û pakdilî çêtir e, ji malê pir yê neheqiyê.
- 9 Mirov ji xwe re reyek dibijêre, lê yê ko, rêberiyê dike Xwedê ye.
- 10 Hikmê Xwedê li ser lêvê qirala ye û Mîr divê li gora edaletê kîkmê xwe bide.
- 11 Sihîn û çavikên di wê ên rast ji alî Xwedê ve ne; û hemî giranî jê ne.
- 12 Qralan qivê ji xedr û neheqiyê xwe bidin paş; ji ber ko tac û text bi rastî û edaletê qaim dibin.
- 13 Qral divê ji gotinên rast û bi rê hez bike û divê axaftinên vekirî li ber dilê wî şirîn bin.
- 14 Erna Qral qasidê mirinê ye; lê mirovê şehreza wê dinermîne.
- 15 Roniya rûyê Qral xeyr û jiyîn e; û keremkariya wî weke baraneke biharê ye.
- 16 Fêrbûna eqilmendiyê ji zêrê zer hêjatir e; û bîrewerî ji zîvê pak çêtir e.
- 17 Ji xerabiyê dûrketin reya dîlpaka ye û yê ko li ser reya xwe a rast dimîne canê xwe diparêze.
- 18 Pey nefsmeziniyê perîşanî tê û pey pozbilindiyê kambaxî...
- 19 Çêtir e ko mirov bi belengazan belengaz be û ne ko malê talanê bi nefsmezinan par bike.

- 20 Yê ko bala xwe dide gotina xwe qencyê dibîne ; û yê ko xwe dispêre Xwedê wê bextiyar bibe.
- 21 Ji mirovî re yê ko ji dil birewer e, eqilmend tête gotin ; û şîrîniya zimên zanînê bêtir dike.
- 22 Têgehiştin ji xwediya xwe re kaniya jiyînê ye ; lê zanîna serseman dînîtiyek e.
- 23 Dilê aqil devê xwe bi hisaban vedike û bêtirbûna zanîna di wî, li ser lêvên di wî xuyanî dibe.
- 24 Gotinên delal wek şanekî hingivî ne ; ew ji can re şîrînî û jt hestiyar re saxî ne.
- 25 Hin reyekê diecibînin ; lê di dawiyê ew wan digihîne mirinê.
- 26 Yê ko dixebite ji bona xwe dixebite ; ji ber ko devê wî nav di wî dide.
- 27 Mirovê xirab çala xirabiyê dikole û devê wî de agir dişewite.
- 28 Mirovê neçak rêdide pevçûnê ; û yê ko paşgotiniyê dike ; hevalan ji hev dike.
- 29 Mirovê zorker hevalê xwe dixapîne û wî dide ser reya ne baş.
- 30 Yê ko çawê xwe digire tiştine xwar dide eqlê xwe û yê ko lêvên xwe gez dike xirabiyê pêktîne,
- 31 Porên spî taca rûmetê ne ; ew di reya edaletê

- de, têne peyda kirin.
- 32 Yê ko sebrê dide xwe, ji yê mêrxasekî zexim-
tir e ; û yê ko bi mêraniya xwe dikare ji yê ko
şaristanan vedike çêtir e.
- 33 Mirov pişkê davêje dawa xwe ; lê heçî qerar jî
bal Xwedê ve ye.

Bir 17

- Pariyeke nanê tîsî bi rahetî ; çêtir e ji xwarinê
xaniyekî teji goştî têrteşxele.
- 2 Xulamekî zêrek li ser kurê malê ê tiral axatîyê
dike û mîratê de dikeve nav biran û ji xwe re
parek hiltîne.
- 3 Zîv di dizîkê de ; zêr di êtûnê de têne ceriban-
din ; lê yê ko dilê mirovan diceribîne Xwedê
ye.
- 4 Mirovê xerab guh dide gotînen devê xerab ; û
derewker bala xwe dide zîmanê mîfsidan.
- 5 Yê ko henekê xwe bi bêçareyan tîne ; qedrê yê
ko, wî xuliqandiye dişkîfîne ; û yê ko bi perî-
şaniya yekî şa dibe bê ceza na mîne.
- 6 Nevî taca bapîran e ; û bav serbilindahiya za-
roya ye.
- 7 Gotînine hêja li sersemekî na yên û gotînine

- derewîn hej bêtir li Mîra na yên.
- 8 Diyarî li ber çavê yên ko ew dibin weke gewherekî ye û diyarîdayî ber bi kîjan alî ve jî rûyê xwe bide aqil tête hesibandin.
- 9 Yê ko gunehên xelkê vedişêre li bevaltiyê digere ; lê yê ko qala wan dike dostan dike dijmin.
- 10 Tekdîrek li bîrewerekî ; ji sed çoyî ko mirov li ehmeqekî daye bêtir diêşîne.
- 11 Mirovê xirab li pevçûnan digere ; lê qasidekî xedar dê bête rêkirin pêşiya di wî.
- 12 Çêtir e ko mirov rastî hirçekê bê ya ko kutikên xwe winda kiriye û ne ko dînekî di dînîtiya wî de.
- 13 Yê ko di pêşiya qencyê de xirabiyê dike ; xirabî dev ji mala wî bernade.
- 14 Destpêka pevçûnê mîna berdana aveke xurt e ; beriya ko pevçûn destpêbike dev jê biqere.
- 15 Xwedê ji mirovên ko ji pakdilan re dibên xirab û ji xiraban re dibên pakdil dikerihe.
- 16 Ma sersemê ko di destê wî de pere û dike pê eqilmendiyê bikire, bikêrî çî tê ; ma ji xwe ne sersemek e.
- 17 Hevalê qenc her hejî hevalê xwe dike û di tengasiyê de weke brayek e.

- 18 Mirovê bêhisab bi gotinan, xwe girêdide û dibe kefilê xelkê.
- 19 Yê ko ji pevçûnê hez dike, hejî gunehan dike, û yê ko deriyê xwe bilind dike, li perîşaniyê digere.
- 20 Yê ko dilxwar e tu cara qencyê na bîne ; û yê ko bi du zimana ye wê bikeve sefiliyê
- 21 Ya ko dînekî aniye dinê, serê wê dê biêşe, û bavê dînekî kêfxweş na be.
- 22 Dilekî şa dermanekî çak e ; lê canekî xemxwar hestiyar ziwa dike.
- 23 Mirovên xirab bi dizîka diyariya dibin û pê şive-reyên edaletê tevlîhev dikin.
- 24 Eqilmendî di pêşiya mirovên hişyar de ye, lê çavê dîna li çep û rast dinêrin.
- 25 Kurekî hêhiş şîna bavê xwe ye û diltehlîya deya xwe, ya ko ew aniye dinê.
- 26 Ne baş e ko ji salihan re hikmî cerîmê tête dayîn ; û li camêran jî ber emelê wan ê rast bête xistin.
- 27 Yekî bijîr di gotina xwe de nerm e, û mirovekî aqilmend sergîran e.
- 28 Sersem bixwe heke devê xwe venekir aqil tête hesibandin, lê yê ko lêvên xwe digire mirovekî hişyar e.

Bir 18

- Yê ko terkeserê dinyayê dibe, li daxwaza xwe digere û ji her tiştê bi rê dienire.
- 2 Dînok ji eqilmendiyê hez na ke û tiştên ko di dilê wî de ne dike pêşxelkê bike.
 - 3 Gava mirovekî xerab tê derekê, pîsîfî, bêbextî, kêmanî û şermisarî pev re tîn.
 - 4 Gotina devê camêran avine kûrin ; û ji kaniya eqilmendiyê cobarine boş diherikin.
 - 5 Ne rast e ko mirov seba xatirê peyayên xirab û xirayî, heqê bêçare û pakdilan bişkinine.
 - 6 Lêvên dînokan rê didin pevçûnê û devê wî nav di lihevxiştinekê dide.
 - 7 Devê dînokekî xesaran digihîne wî û lêvên di wî bixwe, kemînekê datîne pêşiya di wî.
 - 8 Axafînên peyayên ko paşgotîniya xelkê dikin şîrîn tîn guhdaran û dikevin kûrahiya zikên wan.
 - 9 Yê ko di xebata xwe de sistiyê dike, brayê wî peyayî ye ko wê xebatê xira dike.
 - 10 Navê Xwedê asegeheke qainî e ; pakdil dikevinê û tê de pal didin.
 - 11 Dewlemendî ji bona xwedîyan kelateke asê ye û ew bawer dikin qey bedenên di wê zehf bi-

lind in.

- 12 Berî helaketê mirov pozbilind dibe ; û mirov beriya ko bigehe serfiraziyê divê barê xem û xebatê hilgire.
- 13 Yê ko beriya ko bibilîse li pirsan vedigerîne, dî-nîtiyekê dike û pê şermisar dibe.
- 14 Di nesaxiyê de dilqewînî piştta mirova xurt dike; lê kî dikare yekî dilşikestî ji erdê hilîne.
- 15 Dilekî bijîr hînî zanîne dibe û guhê eqilmen-dan li zanîne ye.
- 16 Diyarî reya mirovan fireh dike û wan tîne pê-şiya mezinan.
- 17 Yê ko ê pêşîn dipeyive xwedîheq xuyanî dibe, lê ko dawadarê din hat ; rastî li kû ye eşkere dibe.
- 18 Bi pişkan doz û delhwa diqedin û pê di nav mezinan de qerar tête dayîn.
- 19 Pevcûna biran zehmet e, ji kelatekê asêtir e û ji qillên qesran xurttir e.
- 20 Mirov ji fêkiyên devê xwe zikê xwe tejî dike ; û ji hatinên lêvên xwe têr dibe.
- 21 Mirin û jiyîn bi zimên ve girêdayî ne ; û yê ko jê hez dikin ji fêkiyên di wî dê bixwin.
- 22 Yê ko jinikekê peyda dike bextiyariyê peyda dike û digehe rehm û dilovaniya Xwedê.

- 23 Feqîr bi nefisbiçûkahiyê devê xwe vedike, dewlemend bi nefsmeziniyê lê vedigerîne.
- 24 Mana piraniya hevalan perîşanî ye, lê hin hene ji brayekî camêrtir in.

Bir 19

- Çêtir e belengazê ko li ser reya xwe a rast diçe, ji yê ko devxwar û dînokek e.
- 2 Tunebûna zanîné ji bona tu kesî ne rind e ; û yê ko peyên xwe dilezîne li gunehan dikeve.
- 3 Dînîtiya mirovekî reya wî şaş dike û pê dilê wî li ber Xwedê asê dibe.
- 4 Dewlemendî zehf hevalan peyda dike, lê ji yekî belengaz heval direvin.
- 5 Şahidê zor bê ceza na mîne ; û yê ko derewan dike na filite.
- 6 Xelk pesnê comerdan didin û hemî dostê wî peyayî ne ko diyariyan dide.
- 7 Herwekî bra ji brayê xwe ê belengaz dikerihin, gelo hevalên di wî, jê bi çi qasî dûr diçin ; belengaz hêviyan ji wan dike, lê ew li kû ne ?
- 8 Yê ko eqilmend bûye ji canê xwe hez dike ; û mirovê hişyar bextiyariyê peyda dike.
- 9 Şahidê zor bêceza na mîne û yê ko derewan

dike wê perîşan bibe.

- 10 Ji bona dîna rojine xweş ne şayeste ne, hêj kêmtir ko xulam axatiya Mîrekan bikin.
- 11 Eqilmend di ernê de hêdi ne, û di qisûrên xelkê derbaz bûn serfiraziya wan e.
- 12 Erna Qiralî weke dengê şêra ye, lê keremkariya wan mîna xunavan li ser serê giyan.
- 13 Kurikekî gêj belayê serê bavê xwe ye, û jini-keke teşxelehebîn mîna dilopên sûlavekê ne.
- 14 Ji dê û bav mal û xanî dimînin, lê jinikeke eqilmend diyariya Xwedê ye.
- 15 Tiralî mirovan têxe xewnine giran, û canê bêhisab ji birçîna têşe.
- 16 Yê ko pendan diparêze, canê xwe diparêze ; lê yê ko bala xwe na de reya xwe, wê bimire.
- 17 Yê ko arîkariya belengazan dike, deyin daye Xwedê ; û Xwedê ji comerdiya xwe lê vêdigerîne.
- 18 Heta ko hêvî lê ye, kurê xwe hînî rêz û rêzikan bike ; lê li mirina wî me gere.
- 19 Ernoyên har xesarê bibînin ; tu wî jê xelas bikî jî ; ew vedigerîn ve.
- 20 Pendan bibihîse û hînî zanînê bibe da ko di jiyîna xwe a mayîn de eqilmend bibî.
- 21 Di dilê mirovan de zehf daxwaz hene ; lê tiştê

- ko dilxwaza Xwedê ye, pêk tê.
- 22 Delalî û héjabûna mirovan qencdiliya wan e, û belengazek ji derewkerekî çêtir e.
- 23 Tirsaxwedê digihîne jiyînê û pê mirov bi şev têr dibe û xirabî nîzingî lê na ke.
- 24 Tiral destê xwe li firaxê davêjin, lê na yênin devê xwe.
- 25 Li qeşmer û tevzekeran xe, pê bodile wê aqil bibin ; lewman bike mirovên bijîr, ewê pê qedrê zanîne seh bikin.
- 26 Yê ko zorê dide bavê xwe û deya xwe der dike kurikekî rûreş û bêbext e.
- 27 Heke pend û şîret, te ji qeydeyên zanîne dûr têxin, dev ji wan berde.
- 28 Şahidekî bêhiş henekê xwe bi rastiyê dike, û devê nekesan neheqiyê daqurtînin.
- 29 Ji bona tevzakeran ceza li ber dest in ; û ço ji bona piştê bêhişê ye.

Bir 20

- Şerab henekker e, vexwarinîne xurt têr xirûcir in, yê ko zehf jê vedixwin ne eqilmend in.
- 2 Heybeta Mîra mîna qîrîna şêra ye, yê ko wî dienirîne ; qesda canê xwe kiriye.
- 3 Xwe ji pevçûnê dan alîkî şerefmendî ye, lê

- bêhiş hemî xwe davêjin teşxelan.
- 4 Firal dibêje zivistan e û cot na ke ; û di wextê paleyiyê de, li zadî digere û tu tişt peyda na ke.
 - 5 Daxwaz di dilê mirovan de avine kûr in ; lê mirovên hişyar dizane jê bikişîne.
 - 6 Piraniya xelkê xwe dipesinînin, lê gelo kî mirovekî pak wê peyda bike.
 - 7 Pakdil di reya xwe a rast de, rast dimeşe ; kuren di wî pişt wî çiqas bextiyar in.
 - 8 Mîrê ko li ser textê edaletê rûniştiye bi çavê xwe-hemî xirabiyar radike.
 - 9 Kî dikare bibêje : min dilê xwe paqij kiriye û ez ji gunehan safî bûme.
 - 10 Du texlît şihîn û du texlît pîvan ; Xwedê ji her di wan dikerihe.
 - 11 Ji kirinên zarokekî jî tête sehkirin, heke ew ê bibe mirovekî rast û pak.
 - 12 Guhê ko dibihîse û çavê ko dibîne ; her diwan jî Xwedê çêkiriye.
 - 13 Ji xewê hez me ke, ta ko belengaz me bi ; çavê xwe veke tu ê têr nan bixwî.
 - 14 Kiriya dibêje : ne ça baş e, ne baş e ; lê ko kirî û çû kêfweş dibe.
 - 15 Pir zêr û mirarî hene ; lê devê zanayan tiştêkî qîmetdar e.

- 16 Bistîne cilê peyayê ko dike bibe keffl ; û gere-
wan bibe ji mirovê ko dixwaze bibe kefflê bi-
yaniyekî.
- 17 Nanê ko bi hîlan kete dest, şîrîn tê devê xelkê;
lê dawî devê wan tejf kevîr bibin.
- 18 Daxwaz bi şîretan xurt dibe, ko şer dikî bi hi-
saban bike.
- 19 Yê ko paşgotiniya xelkê dike, nependiyên xelkê
dide pêşçavan ; têkilî peyayên ko lèvên xwe
vedikin me be.
- 20 Çira mirovê ko lanetan li dê û bavê xwe dike;
di tariya kwîr de wê bitemire.
- 21 Mîrata ko bi lez û bez hatiye xistin dest ; di
dawiyê de bê xeyr û bereket e.
- 22 Me bêje: ez ê xirabiya wî lè vegerînim; hêvîdar-
rê Xudayê xwe bibe, Ew ê te jê xelas bike.
- 23 Xwedê ji kêşanekê bi du texlîtan dikerihe û
mêzîneke ne rast, tiştêkî kirêt e.
- 24 Xwedê gavên mirovan dide avêtin ; lê gelo mi-
rov dikare reya xwe seh bike.
- 25 Di kirina weqfê de xweş bide eqlê xwe, û piştî
nezrê mitalan me ke.
- 26 Mîrekî eqilmend kêmbextan belavela dike, û
çerxê di ser wan re diborîne.
- 27 Canê mirovan çira Xwedê ne ; roniya wê kû-

- rahiya bedenana kifş dikan.
- 28 Rastî û pakdilî Qralan diparêze û textê wan bi dilrehmî payedar dibin.
- 29 Xurtiya xortan rûspîtiya wan e ; û porên spî zî-neta pîra ye.
- 30 Êşa birîna ji bona mirovekî xirab dermanek e ; herwekî tehliya lêdana ko diçe heta kûrahiya canî.

Bir 21

- Dilê Qralan; di destê Xwedê de weke avên co-ya ne ; Ew wî ber bi kîjan alî ve diwaze vedigerîne.
- 2 Li gora mirovan her rêke wan rast e; lê yê ko dilan têxe mêzinê Xwedê ye.
- 3 Xwedê kirina heq û edaletê ji qurbana çêtir digire.
- 4 Çavên bel, dilekî xirayî û çira neçeyan gunehkarî ne.
- 5 Daxwazên mirovên baş digihînin bereket û boşahiyê ; lê yê ko lezê li xwe dide dikeve tengasiyê.
- 6 Xezîneyên ko bi zimanekî derewîn hatine kom kirin xewn û xiyal in ; û qasidên mirinê ne.

- 7 Zorkeriya neçeyan wan winda dike, ji ber ko dil na kin tiştê ko rast e çêkin.
- 8 Yê sûçdar dide ser xaçereyên xwar, lê mirovê bêsuç li ser reya rast dimeşe.
- 9 Cêtir e ko mirov di gûşa binê banî de rûne û ne ko di qesrekê de bi jinikeke teşxelehebîn.
- 10 Canê xeraban xerabiyê dixwazin û hevalê di wan li ber dilê wan, ne şîrîn in.
- 11 Gava qeşmerek tête êşandin, yê ehmeq pê aqil dibe ; û heke dersa yekî hişyar hatiye dayîn, ew pê zana dibe.
- 12 Eqilmend, gava xirabî bi ser mala nerindan de tê, jê ibretê distîne.
- 13 Yê ko di pêşiya hawara belengazan de guhê xwe digire (bila bizane) : ew ê jî rojekê gazi bike û kes lê venagerîne.
- 14 Dana ko bi dizîka çêbûye ernê disekinîne û diyariya ko bi awakî veşartî hatiye dayîn xezeban nerm dike.
- 15 Ji bona adilan kîrina edaletê xweşdiliyek e ; lêbelê mirovên xirab pê diqehirin.
- 16 Yê ko ji reya eqilmendiyê derdikeve, dikeve civata miriyan.
- 17 Yê ko ji zewqê hez dike di desttengiyê de dimîne û yê ko ji zeyt û şerabê hez dike dewle-

mend na be.

- 18 Mirovê xirab divê bibe fîdya dilpakan û yê bêbext yê camêran.
- 19 Çêtir e ko mirov di qeracan de bijî û ne ko li teniştê jinikeke rageş û teşxeleker.
- 20 Xezîneyine biqîmet û zeyt di mala eqilmendan de ne ; mirovên bêhiş wan daqurtînin.
- 21 Yê ko dide pey edalet û çakîyê, jiyîn, edalet û serfiraziyê peyda dike.
- 22 Eqilmend dikeve şartsianê egîdan û zora yê ko piştixurtiya wî bûn dibe.
- 23 Yê ko bala xwe dide zimanê xwe ; canê xwe jî êş û teşxelan diparêze.
- 24 Qeşmer û tevizker in ko nefismezînin û ji xwe razî ne, û hi erî û pozbilindî didin, distînin.
- 25 Daxwaza tiralan wan dikuje, ji ber ko destê wan na kin bixebitin.
- 26 Hin hene ro pê de dixwazin ; lê yê pakdîl bêminet dide.
- 27 Qurbana neçeyan tiştê kirêt e ; nemaze gava têde niyetine nepak hene.
- 28 Şahidê derewîn wê perîşan bibe ; lê mirovê ko dizane bibihîse, her dê bipeyive.
- 29 Peyayê xerab bêar xwe dinepixîne ; mirovê pakdîlnizm û sergiran e.

- 30 Di pêşiya Xwedê de eqilmendî, şîret û hişyarî
nî ne.
- 31 Hesp ji bona roja şerî hatiye cilûçek kirin ; lê
serfirazî di destê Xwedê de ye.

Bir 22

- Navekî baş ji dewlemendiyeke mezin çêtir e ;
rûmet ji zîv û zêran hêjatir e.
- 2 Dewlemend û belengaz divê tevlihev bibin, her
du jî Xwedê afirandine.
- 3 Eqilmend helaketê dibîne û xwe vedişêre ; lê
yê çavgirtî pêşve diçe û xesarê dibîne.
- 4 Hatinên pakdilî û tirsî Xwedê ; jiyîn, serbilin-
dahî û dewlemendî ne.
- 5 Stîrî û kemîn di reya mirovên xirab de ne ; lê
yê ko ji canê xwe bez dike jê dûr diçe.
- 6 Zaroyan hêj di piçûkahiya wan de hidin ser
reya rastiye ; ko ew pîr bû jî, jê dernakeve.
- 7 Dewlemend axatiya belengazan dikin û yê ko
deyndar e ; xulamê qerddayiyê xwe ye.
- 8 Yê ko tovê xirabiyê direşîne xirabiyê diçine û
çoyê erna wî dişkê.
- 9 Mirovê ko nêrîna wî delal e digehe rehmê ;
ji ber ko ji nanê xwe dide belengazan.

- 10 Qeşmer û tevzekeran biqewirînin; pê pevçûn di-
gede ; û lihevexistin û qedirşkênandin disekine.
- 11 Hevalê mirovê ko ji dilpaqijiyê hez dike û li
ser lêvên wî gotinine delal hene, Qral e.
- 12 Çavên Xwedê zanîné dihemîne ; lê gotinên bê-
bextan tevlihev dike.
- 13 Tiral dibêje : ji ber ve şêr heye ; ez di nav
kûçe û kolanan de, wê bême kuştin.
- 14 Devê qehbikan çaleke kûr e ; û yê ko Xwedê jê
eniriye lê dikeve.
- 15 Dînîfî di dilê zaroyan de ye ; lê çoya terbiyetê
ewê jê dûr têxe.
- 16 Yê ko belengazan têsîne da ko dewlemend bibe;
û ji bona pişt-xurtiya xwe jî, ji malê neheqiyê
dide mezinan, dawî dikeve zîvariyê.
- 17 Guh bide, û gotinên eqilmendan bibihîse û za-
nîna min têxe dilê xwe.
- 18 Rind e ko ev tişt di dilê te de bimînin û li ser
lêvên te de bisekin.
- 19 Da ko tu piştta xwe bi Xwedê xurt bukî, min
ev tişt bi te da zanîn.
- 20 Ma min ji bona te pend û şîret ne da nivîsan-
din ;
- 21 Ji bona ko tu hînî tiştine ewle û gotinine rast
bibî û ta ko pê bikarî li yê ko tu rêkiriye bi

peyvîne. rast vegeîinî.

- 22 Malê belengazan, ji ber ko ew sist û bêçare ne mestîne ; û feqîran di devê deriyê xwe de me eşîne ;
- 23 Ji ber ko Xwedê wê bibe dawadarê wan û canê yên ko malê belengazan standine wê bistîne.
- 24 Meçe nik peyayên xeydê û bi zorkeran re me meşe ;
- 25 Da ko xirabiya di wî jê me girî û xerabiya wî me gehe canê te.
- 26 Têkilî peyayên ko xwe bi gotinan girêdidin û kefiliya xelkê dikin, me be.
- 27 Heke te ev kir û ketiyî tengiyê, nivîna te jî, ji te dibin.
- 28 Derbazî sînorên kevin yên ko bav û kalên te danîne me be.
- 29 Heke te, di xebata xwe de mirovekî şehreza dît, bizane ko ew di teniştî Mîran de ; wê bisekine ; ne li ba mirovên bêkêr.

Bir 23

Heke tu bi yekî mezin re xwarin dixwî, bala xwe bide tiştê ko li pêş te ye.

2 Û heke tu zehf xwera yî kêrikek deyne qirika

xwe.

- 3 Minêkarî xwarinên wî ên tamzirav me be ; ' ev xwarineke xapînok e.
- 4 Bi qesda dewlemend bûnê xwe me êşîne, dev jê berde.
- 5 Ma çavê xwe berdidî tiştên ke winda bibin ? dewlemendî xwedî per û bask dibe û mîna qertelan ber bi ezmanan ve difire.
- 6 Nanê peyayên çavhar me xwe û mirêkarî xwarinên wî ên çak me be.
- 7 Ji ber ko xwarina wan mîna canê wan kirêt e ; ji te re dibêje bixwe û vexwe ; lê dilê wî bi te ne pak e.
- 8 Pariyên ko te xwariye tu ê vereşîni û tu gotinên xwe ên delal winda bikî.
- 9 Li guhê dînekan tişteke me bêje ; ew şehrezayî ya gotinên te kêmi xwe dibînin.
- 10 Derbazî sînorên kevin me be û me keve zeviyên sêviyan.
- 11 Ji ber ko sermiyanê wan xurt e ; û ew ê doz û dehwa wan safî bike.
- 12 Dilê xwe veke pend û dersan ; gubbide gotinên zanînê.
- 13 Dest ji terbiyeta zaroyan me kişîne, heke te lê çoyek da, ew pê na mire.

- 14 Tu bi çoyekî li wî dixî ; lê pê dil û canê di wî
ji mirinê xelas dikî.
- 15 Kurê min, heke dilê te eqilmend e, pê dilê min
jî şa dibe.
- 16 Gava lêvên te rastiye dibêjin pê bibna giyanê
min vedibe.
- 17 Dilê te bila gunehkaran me ecibîne ; lêbelê tîrsa
Xwedê tim û daim di bîra te de be ;
- 18 Pê dawîya te baş bibe û hêviya te pûç der-
nakeve.
- 19 Bibihîse, kurê min, eqilmend bibe û dilê xwe
bide aliyê rastiye.
- 20 Têkilî peyayên ko pir şerabê vedixwin û zehf
goşt dixwin me be.
- 21 Ji ber ko serxweş û peyayên xwera belengaz
dibin û cilên mirovên xewhebin çirandî ne.
- 22 Guh bide bavê xwe yê ko rê da jiyîna te û dema
pîrbûna wê de, qedrê deya xwe me şkinîne.
- 23 Rastiye bikire lê wê mefiroşe ; minêkarî eqil-
mendî, û pend û şîretan bibe.
- 24 Bavê mirovekî adil şa ye û yê ko dibe xwediyê
kurîkekî eqilmend dilşa dibe.
- 25 Bila dê û bavê te kêfxweş bibin ; û bila ya ko
tu aniye dinê di şabûniyê de be...
- 26 Kurê min, dilê xwe bide min ; û bila çavên te

- li ser reyên min bèn û pê şa bibe.
- 27 Ji ber ko qehbik çaleke kûr e ; û jîna biyaniyan bîreke tengê.
- 28 Wê mîna nijdevanekî kemînan datîne û pê di nav mirovan de bêbext pirtir dibin.
- 29 Axî ji bona kê ? Weyla min ê ji bona kê ? Pevçûn ji bona kê ? Gilî û girîn ji bona kê ? Birînine bêhisab ji bona kê ? Çavine sor ji bona kê ?
- 30 Ji bona yên ko ji teniştê şûşeyên şerabê ranabin ; yên ko li şerabên tevlîhevkirî digerin.
- 31 Me nêre rengê şerabê ê sor, û di badîne de li şiklê wê ê çeleng û yê ko xweş tête vexwarin.
- 32 Di dawiyê de mîna marekî gez dike û mîna dûpişkekî vedide ;
- 33 Pê, çavên te li jinên biyaniyan binêrin û dilê te bi awakî fesadî de bipeyive.
- 34 Tu ê bibî mîna mirovê ko li ser rûyê behrê razayî ye, weke peyayê ko li ser serê dîreka gemiyekê raketiye.
- 35 Li min didin... laşê min na êşe... Li min xistine... ez pê na hesim... kengê ez ê ji xewa xwe hişyar bibim?... dixwazim ji nû ve vexwim,

Bir 24

- Me de pey mirovên xirab û me be minêkarî he-
valtiya wan ;
- 2 Ji ber ko kirina xirabiyê qesda dilê wan e, û
lêvên wan neçeyiyê dibêjin.
- 3 Malek bi eqilmendî tête ava kirin û bi hişyarî
tête parastin.
- 4 Bi şebrezayî mezelên xaniyan teji hûr û mûrên
hêja û qîmetdar dibin.
- 5 Mirovekî eqilmend xurt e ; û mirovekî hişyar
zexm û xwedîqîdret e.
- 6 Mirov divê bi hisab şer bike û li wê ko şîretker
zehf in, serfirazî heye.
- 7 Ji bona dînokan eqilmendî gelek bilind e ; di
civata hakiman de ew devê xwe venakin.
- 8 Ji peyayê re yê ko kirina xirabiyê dide eqlê
xwe mizawir tête gotin.
- 9 Qesdekî xerab ; dînîti û gunehkariyek e ; û xelk
ji qeşmer û tevzekeran diqehirin.
- 10 Yê ko di tengiyê de sistiyê dike ne xurt e.
- 11 Peyayên ko dikin bikujin xelas bike û dest ji
peyayên ko dikin şerjê bikin bermede...
- 12 Heke, te ev ne kir û got ; xwezî, me ne dizanî
... Ma yê ko dilan diceribîne ev ne ditiye ? Yê

ko canê te diparêze pê ni zane ? û li her kesî li gora emelê wî venagerîne...

- 13 Bixwe, kurê min, hingivî ; ji ber ko ev baş e ; hingiviyê daweriwandî ; û ezmandevê te bila pê şîrîn be.
- 14 Û wilo jî eqilmendî ji bona canê te pak e ; heke te ew peyda kir, rojên te rewşen bibin û hêviya te pûç na be.
- 15 Di pêşiya devê deriyê dilpakan de, mîna mirovên pîs kemîna deymene ; û cihên wêsihandina wan xira me ke.
- 16 Ji ber ko mirovekî dilpak heft caran dikeye û dîsa radibe ; lê peyê xiraban kûr dikevin perîşaniyê.
- 17 Ko dijminê te ket, bila dilê te pê şa me be û bi perîşaniya wî kêfxweş me be.
- 18 (Jê hisaban bike) ; bi tîrsâ ko Xwedê dikare bibîne û pê aciz bibe û dev ji êşandina wî berde
- 19 Ji ber mirovên ko xirabiyê dikin me enire ; û wan jî me ecibîne.
- 20 Ji ber ko yên xirabdestiyê bê hêvî ne û çira wan zû ditemire.
- 21 Kurê min, Ji Xwedê û ji qralan bitirse ; û têkilî teşxelekeran me be.

- 22 Ji ber ko bela bi derbekê bi ser wan de wê bê û kî dizane bi çi awayî dê bêne eşandin.
- 23 Ev ji gotinên eqilmendan e. Ne baş e ko mirov di hikimkirinê de guh bide meqamê dehwadaran.
- 24 Yê ko ji mirovekî xirab re dibêje : tu adil î !.... Xelk jê nefiran dikin, millet lê lanetan dikin.
- 25 Lê yên ko wan diêşînin, têne pesinandin û bextiyarî weke rehmetekê bi ser wan de tê.
- 26 Bersîveke rast mîna maçeke şîrîn e.
- 27 Ji der ve karê xwe pêk bîne, zeviya xwe cot bike ; û du wan, tu ê mala xwe ava bikî.
- 28 Bi eqilsivikî, di heqê xelkê de şehdetiyê me de; ma tu dixwazî bi lêvên xwe xelkê bixapînî.
- 29 Me bêje; mîna ko wî bi min kiriye ez ê pê bikim; li her kesê li gora emelê wî vegerînim.
- 30 Ez ji tenîştî zeviya mirovê tiral û rezê dînokekî derbaz bûme ;
31. Û binêr, erd têr stîrî bû, muxeylan rûyê erdê girti bûn û dîwar hilweşiyayî ;
- 32 Ko çavê min pê ket ; min bala xwe da û ez ji dîtina xwe elimîm ;
- 33 Tu dixwazî hinik bîponijî û hinik rakevî ; û zêndên xwe piçik deynî ser hev û du da ko razî...

34 Û belengazî weke rêvingiyek bi ser te de wê bê û hewcedarî, mîna şerûtekî wê dirêjî te bike.

Bir 25

Ev in hêj Methelokên Silêman, yê ko bi destê peyayê Ezekiyas, Qralê Cubistanê ; hatine berhev kirin.

2 Mezinahiya Xwedê veşartina tiştê ye ; lê mezinahiya qrala kifşkirina wan e.

3 Ezman bilind in, erd kûr e, û qesda dilê Qralan na yên seh kirin.

4 Kefên zîvî jê hilîne ; ji bona zîvker guldanke derdikeve.

5 Ji teniştê Mîra mirovên xerab hilîne ; pê textê wî bi edaletê qaim dibe.

6 Di dîwana Mîran de me keve pêşiyê û cihê mezinan me gire.

7 Çêtir e ko ji te re bête gotin : were hilkêşe jor ; û ne ko di pêşiya qral de qedrê te bête şkenandin û tu wê bi çavê xwe bibînî.

8 Bê giranî me be dawadarê tiştêkî ; ma heke qedrê te hate şkenandin tu ê çî bikî.

9 Bi xelkê re doz û dawa xwe bike ; lê veşartiya mirovekî din eşkere me ke.

- 10 (Bide eqlê xwe), yê ko bihistiye heye ko lewman dike te û navê te dikare pê di nav xelkê de kêmqedir bibe.
- 11 Gotineke bi rê mîna sêveke zêrîn li ser firaxekê zîv e.
- 12 Tekdîrên mirovekî hikmetdar ji bona guhên hişyar weke guhar û gerdeniyine zêrîn in.
- 13 Qasidekî rast ji bona mirovê ko wî dişîne, mîna honikahiya berfê di meha paleyiyê de ye ; pê rahetiya canê wî vedigere ve.
- 14 Yê ko pir dibêje û na yêne cih mîna ewr û bayên bê baran e.
- 15 Sebir erna qrala uerm dike, û zimanekî şîrîn hestiyên dişkînîne.
- 16 Ko te hingivî peyda kir li gora bihn û can bixwe; lê zêde me ke, da ko venereşînî.
- 17 Pir meçe nik cîrana ; dikare ji te têr bibe û dawî ji te dikerihe.
- 18 Şahidê derewîn ji bona xelkê mîna tîr û rim û şûr e.
- 19 Di roja tengiyê de xwe bi bêbextekî girêdan weke diranekî şikestî an lîngekî bêxeyr e.
- 20 Di rojêke sar de xwe tazî kirin û li ser sodayê de sihik çawa ye ; mirovê ko di pêşiya dilekî brîndar de berdolaviyan dibêje wilo ye.
- 21 Heke dijminê te birçî ye jê re nan bide ; beke.

- tihn e; avê deyn pêş wî.
- 22 Tu pê li ser serê wî agirine sor kom dikî û Xwedê li te wê vegerîne.
- 23 Bayê kur baranê tîne û yê ko bi dizîka paşgotîniya dike xelkê dixeyidîne.
- 24 Çêtir e ko mirov di binê barî de li gûşeyekê bimîne û bi jinikeke bedxû di malekê de rûmene.
- 25 Xebereke rind ji welatekî dûr; mîna aveke sar ji bona peyayekî westiyayî ye.
- 26 Mirovekî pak yê ko di pêşiya mirovekî xirab de dikeve; mîna kaniyeke şeylo û ava sûlaveke têkreçûyî ye.
- 27 Pir hingivî xwarin ne tiştêkî qenc e; û li pey tiştine giran ketin, giraniya caî ye.
- 28 Mirovê ko bi nefsa xwe nî kare, weke bajarekî vekirî ê bê beden e.

Bir 26

Berf li havînê, baran li dema paleyiyê û serfirazî ji bona bêhişekî li hev na yên.

- 2 Her wekî çûk difire û hehecok baz dide; laneta bê rê jî cih na gire.
- 3 Ji bona hespan qemçî, ji bona keran hevsar û ji bona dîna li piştta wî çoyek.

- 4 Li dînekî li gora dînîtiya wî vemegerîne ; ji tirsas ko li ser wî ne çî.
- 5 Lê, li dînekî li gora şayestedariya wî vegeerîne ; da ko ew bawer ne ke ko aqil e.
- 6 Yê ko bi qasidekî bêeqil xeberan rêdike lingê xwe dişkîfîne ; xirabiyê vedixwe.
- 7 Gotina eqilmendiyê di devê dîna de mîna govenda seqeta ye.
- 8 Yê ko qedrê dîna digire mîna mirov e ko kevirêkî li berkaniyekê girêdide.
- 9 Di devê dînokekî de gotineke hêja, mîna destê serxweşekî de stirîyek e, yê ko wî brîndar dike.
- 10 Mirovê ko bêhiş û gunehkaran di dora xwe de dicivîne ; mîna tîravêjekî ye ko her kesî brîndar dike.
- 11 Dînê ko vedigere dînîtiya xwe mîna seyek e ko vereşandiya xwe dike devê xwe.
- 12 Heke te mirovek dît yê ko bawer dike eqilmend e ; bizane ko mirov ji ehmeqekî dikare jê bêtir hêvidar be.
- 13 Tîral dibêje : li ser rê şêrek heye ; di nav kûçe û kolanan de şêrek heye.
- 14 Her wekî derî li ser zêzînên xwe de diqeliqe, wîlo jî mirovê tîral di textê xwe de ji alikî diqulipe alîkî.

- 15 Tiral destê xwe dadike firaxê, lê jê re zehmet
tê ko pariyê bîne devê xwe.
- 16 Tiral bawar dike qey ji heft peyayên ko bi eqil-
mendî li pirsan vedigerînin hişyartir e.
- 17 Mirovê ko seba pevçûnekê ko wî pê ne ben-
dewar e dixeyide : mîna peyayekî ye ko seyekî
ji guhê wî digire.
- 18 Dînokekî ko tîr û agir û mirinê davêje çawa ye;
- 19 Mirovê ko xelkê dixapîne û di pişt re dibêje ma
min yarî ne dikir ! Welî ye.
- 20 Ji tunebûna êzingan agir ditemire ; di cihê ko
tu kes paşgotiniyê na ke, pevçûn disekine.
- 21 Komir gurî, êzing agir û mirovê teşxelehebîn
pevçûna germ dike.
- 22 Xeberên peyayên ko paşgotiniyê dikin mîna pa-
riyine şîrîn in, diçin hindurê canî.
- 23 Lêvine germ û dilekî sar û xirab , mîna şerbi-
keke zîv tamkirî.
- 24 Dijmin bi gotinan xwe diguhêre ; lê di dilê xwe
de xirab e ;
- 25 Heke wî dengê xwe şîrîn kir, tu pê baweriya
xwe mey ne ;
- 26 Heke kîna xwe bi hîlebazîyê veşartîye jî, di ci-
vatê de, ew ê xwe kifş bike.
- 27 Yê ko çalek kola lê bikeve û kevir wê vegere

- ser peyayê ko ew gêr kiriye.
- 28 Zimanê derewîn ji xesardftiyên xwe dikeribe û devê ko bi derewan dipesinîne perîşaniyê pêk tîne.

Bir 27

- Bi sibe pesnê xwe me de ; tu ni zanî sibe wê çilo bibe.
- 2 Berde bila yekî din pesnê te bide, û ne ko devê te ; mirovekî biyanî û ne lêvên te bixwe.
- 3 Kevir giran e, û sêlak barek e ; lê erna dînokan ji her diwan girantir e
- 4 Xeyid bêrehm e, û erin mîna rabûna avê ye ; lê kî dikare di pêşiya dexsê de bisekine.
- 5 Lewmeke vekirî ji hevaltiyeke veşartî çêtir e.
- 6 Brînên ko destbrayekî vekirine delîlê dostaniya wî ne ; lê maçên dijminekî xapînok in.
- 7 Yê ko têr bûye pê li şaneyên hingiwî dike ; lê yê ko birçî ye ; tiştêkî tebil jî tamşîrîn dibîne
- 8 Mirovê ko ji bajarê xwe dûr ketiye ; mîna çûkeke ko ji hêlîna xwe dûr firiyaye.
- 9 Dil bi bihn û bû şa dibe û şîretên hevalekî dîlnerm şîrînin.
- 10 Dev ji hevalê xwe û yê bavê xwe bermede ; û

gava di tengiyê de yî, me çê mala brayê xwe ;
cîranekî nîzing ji brayekî dûr çêtir e.

- 11 Kurê min, aqil be, û pê dilê min şa bike û ez
ê bikarim li peyayê ko qedrê min dişkînîne
vegerînim.
- 12 Mirovê xwedîtedbîr xirabiyê dibîne û xwe ve-
dişêre ; lê yê sersem pêş ve diçe û tête eşandin.
- 13 Cilên peyayê ; ko bûye kefilê yekî jê bistîne û
ji mirovê ko kefilîtiya jinikeke xerîb dike gere-
wan bixwaze.
- 14 Heke yekî sibe zû bi dengê bilind silavan li
yekî dike ; weke lanetek tête hesibandin.
- 15 Sûlava avê di rojên baranê de û jenikeke bed-
xû mîna hev in ;
- 16 Yê ko dixwaze wê bigire; qey bê û zeytê dike bi-
gire.
- 17 Hesin bi hesin tête hesûn kirin ; wilo jî mirovek
bi mirovekî.
- 18 Yê ko bala xwe dide dâra hejîrê, jê wê bixwe
û yê ko bala xwe dide serekê xwe dê biqedir
bibe.
- 19 Herwekî siha rû li avê pêşberê rû ye ; wilo jî
dilê mirova pêşberê hev in.
- 20 Gor û dojah tucara tejî na bin ; welê jî çavê
mirovan qet têr na bin.

- 21 Dîzîk ji bona zîv e û êtûn ji bona zêr ; qedrê mirovekî jî li gora devên ko qala wî dikin eşkere dibe.
- 22 Heke te dîna mîna livekî xist coniyekî û ev da ber hodê ; dîsa dînfîtiya wan ji wan venaqete.
- 23 Pezên xwe yek bi yek nas bike û bala xwe bide keriyê xwe.
- 24 Herwekî dewlemedî her û her dom na ke û tacek tim ne payedar e.
- 25 Giyayê hişk tête berhev kirin, çêre ji nû ve heşîn dibe, û giyayên çîyan têne çîfîn.
- 26 Berx cilên te didin; û nêri heqê zewiyekê tînin.
- 27 Şîrê te ê bizinan besî xwarina te, ya mala te û ya navmaliyên te ye.

Bir 28

- Peyayê xirab baz dide ; bê ko kes bikeve pey wî ; lê dilpak mîna şêrekî ciwan dilqewîn e.
- 2 Heke xelkê welatekî serxwerabûn sermiyan pir dibin ; lê di destê mirovekî zana û eqilmend de welat payedar dibe.
- 3 Mirovekî belengaz yê ko zor dide bêçareyan, mîna teyrokek e ko pê zad xira dibe .
- 4 Yê ko guh na de qanûn û nizaman pesnê mi-

- rovên xirab dide ; lê yê ko qedrê qanûnê digirin jê dixeyidin.
- 5 Yê ko xirabiyê dikin edalet çiyê seh na kin ; lê yê ko li Xwedê digerin bîrî her tiştî dibin.
- 6 Belengazê ko li ser reya xwe a rast dimeşe ; çêtir e ji dewlemendê ko dide ser reya xwar.
- 7 Yê ko bindestiya qanûn û nizamên dike kurî-kekî bijîr e ; lê yê ko diçe nik sefihên bavê xwe rûreş dike.
- 8 Yê ko bi faiz û mirabiheyê malê xwe bêtir dike ; ji bona mirovê ko feqîrdost e, ew mal berhev kiriye.
- 9 Heke yekî rûyê xwe ba dide ta ko dengê qanûnê me bihîse ; diayê wî jî mekrûh e.
- 10 Yê ko mirovên rast dike ji rê derîne ; dikeve çala ko kolaye ; û mirovên pak mîratxwerên bextiyariyê ne.
- 11 Dewlemend bawer dike ko eqilmend e ; lê belengazê hişyar wî diceribîne.
- 12 Gava eqilmend serfiraz dibin, şahî û şahînetek e ; lê gava mirevên xirab serê xwe radikin ; (bila) xelk xwe veşêrin.
- 13 Yê ko emelên xwe ên xirab inkar dike (divê bizane) ko jê na yê ; lê yê ko pê mukir tê û toban dike ; digehe rehmê.

- 14 Bextiyar e mirovê ko tirsar (Xwedê) her di dilê wî de ye ; lê yê ko dilbişk dibe dikeve helaketê.
- 15 Peyayê xirab yê ko bûye sermiyanê miletekî feqîr mîna şêrek e ko erênan dike û weke hircêkî birçî ye.
- 16 Qralê bêeqil hema xedariyê dike ; lê yê ko ji cavbirçîtiyê hez na ke; hikmê xwe payedar dike.
- 17 Yê ko xwîniyê mirovekî ye heta gora xwe wê baz bide ; û (bila) kes wê me sekinêne.
- 18 Yê ko li ser reya bext û namûsê dimeşe dige he felatê ; lê yê ko li ser reyân xwar digere carrekê wê bikeve.
- 19 Yê ko erdê xwe cot dike têr nan dixwe ; lê yê ko dide pey xiyalên pûç têrî birçîtiyê dibe.
- 20 Mirovekî xwedîbext zehf qencî u bereketê dibîne ; lê yê ko bi qesda dewlemendbûnê xwe dilezîne, dawî dikeve belayekê.
- 21 Na be ko mirov guh bide xuyandariya xelkê ; û carna mirov ji bona perçeke nan gunehkâr dibe.
- 22 Yê ko ber bi dewlemendiyê; xwe dilezîne û hesûd e ; ni zane ko tengasî dikare bê pêrgîna wî.
- 23 Li dawiyê, di pêşçavê xelkê de, mirovê ko yekî diêşîne çêtir e ji mirovê ko ji derewan jê re bi

dev şîrîn dike.

- 24 Yê ko malê dê û bavê xwe didize û dibêje ev ne tu guneh e ; hevalê xiraba ye.
- 25 Nefsmezinî rêdide pevçûnê ; lê yê ko xwe dispêre Xwedê kamiran dibe.
- 26 Yê ko piştta xwe bi eqilmendiya xwe dişidîne sersem e ; lê yê ko li ser reya eqilmendiyê dimeşe digehe felatê.
- 27 Yê ko arîkariya belengazan dike na keve tengasiyê ; lê yê ko (di pêşiya bêçareyan de) çav û guhê xwe digire dikeve laneta xelkê.
- 28 Gava mirovên xirab serê xwe radikin xelk xwe vedişêrin ; lê gava ew winda dibin, pakdil zehf dibin.

Bir 29

Yê ko şayesteyî êşandinê ye û serbaziye dike bi derbekê wê bikeve perîşaniyê û kes ni kare wî xelas bike.

- 2 Gava eqilmend pir dibin ; xelk di şahiyê de ne ; lê gava mirovên xirab sermiyaniyê dikin xelk axîna tînin.
- 3 Yê ko ji eqilmendiyê hez dike bavê xwe kêfxweş dike ; lê yê ko diçe cem qehbikan malê xwe.

- winda dike.
- 4 Mîr bi edaletê welatê xwe xurt dike ; lê yê ko diyariyan dibe erdê xwe xira dike.
 - 5 Yê ko pesnê xelkê dide ; davek vedike pêşiya xwe.
 - 6 Di gunebkariya mirovên xirab de davek heye ; lê yê adil serfiraz û dilxweş dibe.
 - 7 Mirovê adil heqê belengazan nas dike ; lê yê xirab guh na didê.
 - 8 Tevzeker bajara tevlihev dikin ; lê eqilmend bêrsa xelkê hêdî dikin.
 - 9 Ger eqilmendek bi yekî ehmeq lihevket ; bienire jî, bi kene jî safî kirin zehmet e.
 - 10 Mirovên devbixwîn ji eqilmendan nefiran dikin ; lê mirovên rast wî dihemînin.
 - 11 Bêeqil bemî erna xwe têxe pêş xelkê ; lê eqilmend devê xeyda xwe digire.
 - 12 Heke sermiyanek guh dide derewan ; hemî xulamên di wî bêkêr in.
 - 13 Belengaz û dewlemend rastî hevûdu tîn ; yê ko çavê her diwan ronî kiriye Xwedê ye.
 - 14 Textê Mîrê ko di nav belengazan de bi dilpakî hikim dike ber payedar e.
 - 15 Ço û tekdîr eqilmendiyê didin ; lê lawikê ko biserê xwe hatiye hiştin rûyê deya xwe reş dike.

- 16 Gava mirovên xirab pir dibin guneh zehf dibe; lê eqilmend perîşaniya wan dê bibînin.
- 17 Kurê xwe biêşîne ; ew ê rahetiye bide te ; û dilê te pê dê şa bibe.
- 18 Gava wehî na ye xelk bê ser dibin ; lê yên ko dev ji qanûnên Xwedê bernadin çiqas bextiyarin.
- 19 Dil, bi gotina, xwe na selihîne, seh bike ji gubnade .
- 20 Gava yekî dibîni ko di axaftinê de lezê dide xwe; bizane ko mirov jê bêtir; dikare ji dînokekî hevîdar bibe.
- 21 Xulamê ko mirov ji biçûkahiya wî ve pê re binermî da û stand, li dawiyê bawer dike ko kurê malê ye.
- 22 Mirovê erno rêdide pevçûnê û yên xeyidhebîn gelek gunehan dikin.
- 23 Nefsmezîni xwediyê xwe kêmqedir dike ; lê ye ko nefisbiçûk e ; wê serbilind bibe.
- 24 Ye ko ji dizekî parek dibe dijminê giyanê xwe ye ; wî didin ber sundê û dîsa rastiye na bêje.
- 25 Tîrsa mirovan ji wan re davek e ; lê ye ko xwe dispêre Xwedê dê bête hemandin.
- 26 Zehf in yên ko li rûyê Mîr digerin ; lê ye ko heqê her yekî dide Xwedê ye.

27 Mirovê adil ji nekesan dikerihe û yê xerab ji yên ko li ser reya rastiyê dimeşin dikerihin.

Bir 30

Ev in gotinên Agur, kurê Jake; pend û peyivên di wî. Min xwe westandiye Yezdanê min, Xwe westandiye Yezdanê min; û dawî diviya bû dev jê berdim.

2 Ji ber ko ez ji her kesî kêmeqiltir im, û hişê mirovekî li ba min nîne.

3 Ez hînfî eqilmendiyê ne bûme û ne giha me zanîna ewliyan.

4 Kî hilkişiyaye ezmanan, û kî jê daketiye? Kê dikarî bû bayî bigire? Kê di dawa xwe de av kom kiriye? Kê şanî dawiya erdê daye? Navê wî û navê kurê wî çi ye? Tu dizanî?

5 Hemî gotinên yezdan hatine ceribandin. Yezdan ji bona peyayên ko xwe spartine Wî mirtalek e.

6 Tu gotin bi ser yên Wî re zêde me ke; an ne te diêşîne û tu derewîn derdikevî.

7 Ji te du tiştan dixwazim: hêviya min bi şûnda vemegerîne, beriya ko bimirim...

8 Durûtfî û derewan ji min dûr bike; ne dewlemendî û ne jî belengaziyê bide min; bi tenê

- nané ko ez hewcedar im.
- 9 Ji tirsá ko di dewlemendiyê de, te inkar bikim û bibêjim : Xwedê kî ye ? an di belengaziyê de diziyê bikim, û zimandirêjiya navê Xwedeyê xwe me kim.
 - 10 Li ba sermiyan paşgotîniya xulamê wî me ke ; heye ko lanetan li te dike û tu pê sûçdar dibî.
 - 11 Çêliyêk heye lanet li bavê xwe dike ; û qedrê deya xwe na gire.
 - 12 Çêliyêk heye bawer dike ko paqij e ; herçend jî mirdariya xwe hêj ne şûştiye.
 - 13 Çêliyêk heye çavbel û pozbilind e.
 - 14 Çêliyêk heye diranên di wî şûr in, û hestîçene-yên di wî kêrik in; ewê belengazên welêt û xelkê bêçare daqurtîne.
 - 15 Du keçikên xwînmêja hene : bide, bide. Sê tişt hene ko têr na bin û çar hene ko tu cara na bêjin bes e.
 - 16 Gorin, jina stewr, axa ko têra xwe av venexwarîye û agirê ko tu cara na bêje bes e.
 - 17 Çavê ko henekê xwe bi bavê xwe dike û bindestiya deya xwe kirin jê re giran tê ; qijikên tîjavan wî dê biperitînin û qertelên ciwan wî dê bixwin.
 - 18 Sê tişt hene ko eqlê min na gihe di wan ; no

- çar in tiştên ko ez tê na gehim ;
- 19 Şopa eyloyan li ezmanan, dewsa maran li ser tehtan, şopa gemiyan li ser rûyê avê û dewsa mêran li ba jinikeke ciwan.
- 20 Ev e reya jinikeke zinakar, dixwe ; devê xwe ziwa dike û di pişt re dibêje : min tu xirabîne kiriye.
- 21 Sê tişt hene ko erdê dihejînin ; û çar tişt hene ko erd ni kare wan hilgire :
- 22 Evdê ko bûyê sermiyan, û bodileyê ko têr nan xwariye.
- 23 Jinikeke ne ecihandî ya ko dizewice ; û xadima ko dibe mîratxwera stiya xwe.
- 24 Li rûyê erdê çar heywanên biçûk hene ; biçûk lê gelek bijîr :
- 25 Mûrî, miletekî bê qiwet, di havînê de zadê xwe kom dike.
- 26 Kevroşk, nijadekî nezexim ; lê mala xwe di nav zinaran de çêdike.
- 27 Kulî, her çend jî qralê wan nîne ; hemî lek bi lek bi nizam difirin.
- 28 Pîrhevok, ya ko bi destê xwe dixebite û di qesra qralan de ye.
- 29 Sisê hene ko meşçeleng in ; û çar yên ko gavavêtina wan spehî ye :

- 30 Şêr, egîdê heywanan, li ber tu kesî de xwe na de paş ;
- 31 Hespê zîn û hevsar kirî, an nêrî û qral ; yê ko kes pê ni kare.
- 32 Heke nefsmezinî nav di te dide û dikî dînîtiyekê bikit û ger fikr û ramanine xirab di serê te de ne ; destê xwe deyne ser devê xwe ;
- 33 Heke şîr hate keyandî n û meyandin jê nivîşk çêdibe, heke difîn xurt hatiye giwaştin jê xwîn tê ; û heke erin hate germ kirin pê pevçûn çêdibe.

Bir 31

Ev in gotinên Qral Lemuel ; pendên ko deya wî hînî wî kiri bûn.

- 2 Ez ê çî bêjime te kurê min ? Çi bêjime te kurê canê min ? Çi bêjime te ronîya çavên min ?
- 3 Xurtiya xwe me de jinan ; û me keve ser reyên ko Mîr têde perîşan dibin.
- 4 No, Kral Lamuel, li qrala na yê ko şerabê vexwîn û ne jî li mîrekan tê, vexwarinine xurt.
- 5 Heye ko ew bi vexarinê qanûn û nizama jî bîra dikin ; û heqê bêçareyan dişkînin ;
- 6 Vexwarinine xurt bidin mirovên ko di perîşaniyê de ne ; û şerabê bidin peyayên dilşikestî ;

- 7 Da ko pê perîşaniya xwe ji bîra bikin û bex-
treşîya wan bila me yê pêş çavê wan.
- 8 Devê xwe veke ji bona mirovên lal û ji bona
parastina heqê yê ko hatine ji bîra kirin ;
- 9 Devê xwe veke û bi edaletê hikim bike û heqê
bêçare û belengazan (ji erdê rake û) bide wan.
- 10 Kî dikare jinikeke pak peyda bike, ji mirariyan
zehf hêjatir e.
- 11 Dilê mêrê wê pê amin dibe û karê di wî kê-
na be.
- 12 Di hemî jiyîna wî de, wî na êşîne û qencyê
dike wî.
- 13 Hirî û kitan peyda dike û bi destên xwe bi
kêfxweşî dixebîte.
- 14 Mîna gemiyên bazirganiyê nanê xwe ji dûrahi-
yan tîne.
- 15 Beriya rojhelatî radibe û xwarinê dide xelkên
malê û zadê xadimeyan...
- 16 Bala xwe dide zeviyekê û wê dikire û bi kedê
destê xwe jê rêzek çêdike.
- 17 Piştîya xwe dişidîne û zendên xwe dixurtîne.
- 18 Dizane, tiştê ko kar kiriye qenc e ; çira wê bi
şev qet na temire.
- 19 Destên xwe datîne teşiyê û tiliyên wê dirêsin.
- 20 Arîkariya bêçareyan dike ; û destê xwe dide be-

lengazan.

- 21 Ji bona xelkê mala xwe xema daketina berfê na xwe, ji ber ko hemî ehlên malê xwedî du deste cil in.
- 22 Ji xwe re mêzeran cêdike, cilên di wê ji hewrûşimê ergiwani ne.
- 23 Mêrê wî di dergehane de nas e, gava bi rîspiyên bajêr re rûdine.
- 24 Kirasan cêdike, û difiroşe û ji bazirganan re re piştiyan dide firotin.
- 25 Xurtî û serfirazî cilên wê ne û li rojên pêşiyê bi kenîna dinêre.
- 26 Devê xwe bi eqilmendiyê vedike û li ser zimanê di wê pendine şîrîn hene.
- 27 Li karên mala xwe miqate dibe û nanê tiraliyê na xwe.
- 28 Kurên di wê radibin û dibên bextiyar e û mêrê wê radibe û pesnê wê dide.
- 29 Zehf keçik hene ko pak in, lê tu ji hemiyana payebilindtir î.
- 30 Delalî xapinok e, û spehîfî wînda dibe, divê mirov pesnê wê jinkê bide ya ko ji Xwedê tirsîyar e.
- 31 Ji kedên destê wê bidin wê û bila di dergehên bajêr de emel û kirinên di wê, pesnê wê bidin.

